

School of Economics
and Commercial Law
GÖTEBORG UNIVERSITY

Företagsekonomiska institutionen

Revisionspliktens betydelse för riskkapitalbolag och kreditgivare.

*– Kommer ett avskaffande av revisionsplikten påverka
småföretagens möjligheter till extern finansiering?*

Magisteruppsats i företagsekonomi
Externredovisning
Höstterminen 2005

Författare: Liselott Abrahamsson
Tomas Mansfield

Handledare: Thomas Braun

Förord

Vi vill tacka alla de banker och riskkapitalbolag som har låtit sig intervjuas för vår uppsats. Uppsatsen hade inte gått att skriva utan ert bidrag. Vi vill även tacka Folke Weijkum på BDO-revisionsbyrå som gav oss inspiration och idéer till vårt uppsatsskrivande.

Vi vill också rikta ett speciellt tack till vår handledare Thomas Braun som har varit till stor hjälp med sin kunskap och sitt engagemang.

Göteborg, januari 2006

Liselott Abrahamsson

Tomas Mansfield

FÖRKORTNINGAR

BFN – Bokföringsnämnden

CPA – The Institute of Certified Public Accountants in Ireland

EG – Europeiska Gemenskapen

EU – Europeiska Unionen

FEE – European Federation of Accountants

GAAP – Generally Accepted Accounting Principles

IAASB – International Auditing and Assurance Standards Board

IAG – International Auditing Guidelines

IAPC – The International Auditing Practices Committee

ICAEW – The Institute of Chartered Accountants in England and Wales

ICAI – Institute of Chartered Accountants in Ireland

IFRS - International Financial Reporting Standards

ISA – International Standards on Auditing

RevL – Revisorslagen

SPA – The Society of Professional Accountants

ABL - Aktiebolagslagen

SAMMANFATTNING

Magisteruppsats i företagsekonomi, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet, Redovisning, Ht 2005

Författare: Liselott Abrahamsson och Tomas Mansfield

Handledare: Thomas Braun

Titel: Revisionspliktens betydelse för riskkapitalbolag och kreditgivare.

Bakgrund: EU:s fjärde bolagsdirektiv kräver bland annat att samtliga aktiebolag skall revidera sina årsbokslut samt genomgå en granskning av sina förvaltningsberättelser. Enligt direktivet får även medlemsländerna ge småföretag dispens från kravet på lagstadgad revision. I Norden innefattar revisionsplikten även mindre aktiebolag medan huvudparten av Europa utnyttjar undantaget för de mindre bolagen. Detta har nu börjat ifrågasättas av näringsidkare i Sverige och Svenskt Näringsliv gjorde nyligen en undersökning om kostnaden överstiger nyttan med revisionen i mindre aktiebolag. Slutsatsen blev att revisionsplikten för små aktiebolag bör avskaffas även i Sverige då nyttan inte anses överstiga kostnaden med revisionen.

Problem: Hur kommer ett möjligt avskaffande av revisionsplikten påverka småföretagens möjligheter till extern finansiering?

Syfte: Syftet med uppsatsen är att ta reda på hur ett möjligt avskaffande av revisionsplikten kan komma att påverka de mindre bolagens möjligheter till extern finansiering. Vi vill undersöka revisionens betydelse för kreditgivare vid handläggning av kreditärenden samt för riskkapitalbolagens investeringsprocess.

Avgränsningar: I Sverige har ett avskaffande av revisionsplikten diskuterats för mikrobolag som även kan klassas som K2 företag enligt ett förslag från BFN. Vi har därför avgränsat oss till dessa när vi har undersökt företagets möjligheter till externfinansiering vid frivillig revision. Följderna av avskaffandet har vi enbart undersökt ur bankers och riskkapitalbolags perspektiv då dessa anses vara ett par av de viktigaste intressenterna.

Metod: Huvuddelen av primärdatan i uppsatsen kommer från personliga intervjuer. Vi valde att göra kvalitativa intervjuer med ostrukturerade frågor, för att på så sätt kunna få fram mycket information av ett begränsat antal informanter.

Analys: Både bankerna och riskkapitalbolagen ser att det skulle bli förändringar i deras arbetssätt vid ett avskaffande av revisionsplikten. Bankerna använder den reviderade årsredovisningen som beslutsunderlag mer än vad riskkapitalbolagen gör. Riskkapitalbolagen har dock en mer negativ inställning till ett avskaffande jämfört med bankerna.

Slutsats: Vid ett avskaffande av revisionsplikten skulle osäkerheten i bankernas beslutsunderlag öka vilket gör att de skulle kräva mer av de oreviderade företagen. De skulle även få lägga ner mer resurser själva för att kunna göra en säker kreditvärdering. Även riskkapitalbolagen skulle få lägga ner mer arbete i investeringsprocessen för att kunna säkerställa den finansiella informationen, de skulle dock inte kräva mer av sina investeringsobjekt.

1	INLEDNING	1
1.1	BAKGRUND	1
1.1.1	<i>Revision .....</i>	<i>1</i>
1.1.2	<i>Revisionsplikten i Sverige och EU .....</i>	<i>1</i>
1.2	PROBLEMDISKUSSION	2
1.3	SYFTE	3
1.4	PROBLEMFÖRMULERING	3
1.5	AVGRÄNSNINGAR	4
1.6	DISPOSITION	4
2	REFERENSRAM.....	5
2.1	EU OCH INTERNATIONELLT	5
2.2	SVERIGE	6
2.3	ENGLAND	7
2.4	IRLAND.....	9
2.5	TYSKLAND	10
2.6	KOSTNAD VS NYTTA MED REVISION	10
2.7	INTRESSENTERNAS NYTTA AV REVISIONEN	11
2.8	REVISORNS OBEROENDE	12
2.9	KREDITGIVNING I SMÅ FÖRETAG	13
2.9.1	<i>Bedömningsprocessen .....</i>	<i>13</i>
2.10	RISKFINSIERING AV SMÅ FÖRETAG	14
2.10.1	<i>Investeringsprocessen .....</i>	<i>14</i>
2.11	ASYMMETRISK INFORMATION	14
3	METOD.....	16
3.1	UNDERSÖKNINGENS INRIKTNING	16
3.2	UNDERSÖKNINGSMETOD	16
3.3	DATAINSAMLING	17
3.3.1	<i>Primärdatainsamling .....</i>	<i>17</i>
3.3.2	<i>Informationsinsamling .....</i>	<i>18</i>
3.4	URVALSMETOD	18
3.5	DATABEARBETNING.....	19
3.6	STUDIENS KVALITET	19
3.6.1	<i>Reliabilitet och Validitet .....</i>	<i>19</i>
3.6.2	<i>Källkritik.....</i>	<i>20</i>
3.6.3	<i>Mätfel.....</i>	<i>20</i>
3.6.4	<i>Bearbetnings- och tolkningsfel .....</i>	<i>21</i>
3.6.5	<i>Alternativa lösningar .....</i>	<i>21</i>
4	EMPIRI.....	23
4.1	BANKER	23
4.1.1	<i>Nytta med revision.....</i>	<i>23</i>
4.1.2	<i>Konsekvenser av ett avskaffande .....</i>	<i>25</i>
4.2	RISKKAPITALBOLAG	27
4.2.1	<i>Nytta med revision.....</i>	<i>27</i>
4.2.2	<i>Konsekvenser av ett avskaffande .....</i>	<i>30</i>
5	ANALYS	33
5.1	BANKER	33
5.1.1	<i>Revisionens nytta för bankerna.....</i>	<i>33</i>
5.1.2	<i>Revisionens nytta för företagen .....</i>	<i>34</i>
5.1.3	<i>Konsekvenser av ett avskaffande .....</i>	<i>34</i>
5.1.4	<i>Förändringar av handläggningen .....</i>	<i>34</i>
5.1.5	<i>Alternativ till revisionsplikten.....</i>	<i>35</i>
5.1.6	<i>Sammanställning av analysresultatet .....</i>	<i>35</i>
5.2	RISKKAPITALBOLAG	36
5.2.1	<i>Revisionens nytta för riskkapitalbolagen .....</i>	<i>36</i>
5.2.2	<i>Revisionens nytta för företagen .....</i>	<i>36</i>

5.2.3	<i>Konsekvenser av ett avskaffande</i>	37
5.2.4	<i>Förändringar av handläggningen</i>	38
5.2.5	<i>Alternativ till revisionsplikten</i>	38
5.2.6	<i>Sammanställning av analysresultatet</i>	39
6	DISKUSSION OCH SLUTSATS	40
6.1	SLUTSATS.....	42
6.1.1	<i>Hur viktig är revisionen vid kreditbedömningsärenden för banker?</i>	42
6.1.2	<i>Hur viktig är revisionen när riskkapitalbolag förvärvar företag?</i>	42
6.1.3	<i>Hur kommer ett eventuellt avskaffande av revisionsplikten i Sverige påverka handläggningen av låneärenden för bankerna</i>	43
6.1.4	<i>Hur kommer ett eventuellt avskaffande av revisionsplikten i Sverige påverka investeringsprocessen hos riskkapitalbolag vid förvärv av företag?</i>	43
6.1.5	<i>Vilken inställning har banker och riskkapitalbolag till avskaffandet av revisionsplikten?</i>	44
6.1.6	<i>Kommer ett avskaffande av revisionsplikten påverka småföretagens möjlighet till externfinansiering?</i>	44
6.1.7	<i>Förslag till vidare forskning</i>	44
7	KÄLLFÖRTECKNING	45

Bilaga 1 Huvudfrågor

1 Inledning

I detta avsnitt ges en bakgrund till uppsatsens ämne. Vi för även en problemdiskussion som leder fram till syftet med uppsatsen och slutligen vår frågeställning. Vidare finns även en disposition över kommande kapitel.

1.1 Bakgrund

1.1.1 Revision

Revision är att kritiskt granska, bedöma och uttala sig om ett företags redovisning och förvaltning¹ och fordras eftersom ett aktiebolag kan ha många ekonomiska intressenter som exempelvis ägare, kunder och långgivare. Dessa måste kunna lita på att den information som företaget lämnar stämmer överens med verkligheten – att aktiebolagets redovisning sköts tillfredställande och att årsredovisningen är korrekt. Revisorn, som väljs av aktieägarna, skall tillvarata intressen hos företagets kunder, anställda, leverantörer, kreditgivare, ledning, ägare, samt stat och kommun, vilket kräver både kompetens och oberoende av revisorn². I Sverige omfattas idag samtliga aktiebolag av revisionsplikten, varje företag skall således genomgå en revision av en auktoriserad eller godkänd revisor³. Resultatet av revisionen är en revisionsberättelse där revisorn uttalar sig om företagets årsredovisning, bokföring samt förvaltning. Revisionsberättelsen är den enda offentliga rapport som revisorn lämnar, den har därför en stor betydelse i kommunikationen med intressenterna⁴.

1.1.2 Revisionsplikten i Sverige och EU

EU: s fjärde bolags direktiv gäller för alla onoterade och noterade aktiebolag inom EU. Direktivet kräver att bolagen skall revidera sina årsbokslut samt genomgå en granskning av sina förvaltningsberättelser. Enligt direktivet får även medlemsländerna undanta småföretag från kravet på lagstadgad revision. Majoriteten av EU: s medlemsländer utnyttjar undantaget, antingen har man aldrig haft revisionsplikt eller så har man avskaffat den, vilket bland annat är fallet i England som under en tioårsperiod successivt har avskaffat revisionsplikten för mindre företag.⁵

Revisionsplikten infördes i Sverige för alla aktiebolag den 1 januari år 1983. Innan införandet pågick diskussioner om det fanns tillräckligt med kvalificerade revisorer att täcka efterfrågan vid en ny lagstiftning. En undersökning visade att så var fallet och man lagstiftade således om en allmän revisionsplikt.⁶

Fram till nu har de svenska intressenterna verkat relativt eniga om att revisionsplikt erfordras för samtliga aktiebolag. Frågan har idag aktualiserats då den svenska revisionen i allt högre grad påverkas av den internationella utvecklingen, de internationella revisionsstandarderna är dock i första hand skrivna för revision av stora företag. Det pågår även projekt i Sverige för

¹ Vad är revision? www.hallen-samuelsson.se/sida.asp?sida=6

² FARs revisionsbok (2002)

³ Aktiebolagslagen 10 kap

⁴ FARs revisionsbok (2002)

⁵ Nobes C. & Parker R. (2002)

⁶ FARs revisionsbok (2002)

att förenkla regleringen av små företag, en förenkling som även bör innefatta en undersökning om revisionspliktens vara eller icke vara.¹

1.2 Problemdiskussion

Under de senaste årtiondena har företagen blivit alltmer internationella vilket har medfört en kraftig ökning av ekonomisk samordning mellan världens länder. Många företag bedriver verksamhet både i det egna landet och utanför dess gränser. Även flertalet banker och investerare har utökat sin internationella verksamhet². Redovisningen i olika länder skiljer sig ofta åt då de befinner sig i olika stadier av ekonomisk utveckling och lyder under olika lagar och regelverk. För att underlätta förståelsen och öka jämförbarheten mellan olika länder finns det en önskan att harmonisera redovisningsstandarder för företagen³. Det är framförallt fem olika intressegrupper som förespråkar en harmonisering; konkurrenter, leverantörer, kunder, banker och investerare⁴.

På senare tid har det inträffat flera internationella företagsskandaler och för att återfå förtroendet för företagen kräver nu intressenterna skärpning av kraven på revision. EU har därför som ambition att de internationella revisionsstandarderna - ISA skall vara lagstadgade från och med 2005 för samtliga medlemsländer och är på god väg att genomföra detta. Standarderna bygger på behoven hos större noterade företag med krångligare årsredovisningar och fler intressenter än de mindre bolagen. De större företagen har större ekonomiavdelningar som klarar av den administrativa bördan som de nya reglerna medför.⁵

För att anpassa Sverige efter kraven från EU har FAR tagit fram en översättning av ISA med benämningen RS – Revisionsstandard i Sverige, som skall gälla för revision av verksamhetsåret 2004 och framåt. RS anger hur en revision skall planeras, genomföras och avrapporteras och är mer detaljerad än tidigare regelverk⁶. De nya standarderna kommer leda till att revision för företag blir mer omfattande med en naturlig kostnadsökning som följd⁷.

Justitiedepartementet har även som förslag att företag inte skall få anlita samma företag för revision som för redovisning, detta för att undvika revisionsjäv. Under remissrundan fick förslaget ta emot en hel del kritik, bland annat från FAR och Svenskt Näringsliv. FAR anser att kostnaderna som förslaget medför är underskattade samt att kvalitén på revisionen i kombiuppdrag håller lika hög standard som vid enkla uppdrag.⁸

Små bolag har ofta bara en ägare, detta gör revisionen något överflödigt då ägaren har full insyn i företaget och inte behöver någon extern källa som verifierar trovärdigheten för de finansiella rapporterna. I dessa bolag är istället banker och andra kreditgivare de primära intressenterna av företagets redovisningsinformation. För att öka tillförlitligheten på informationen från företagen ser gärna kreditgivarna att denna är reviderad.⁹ Majoriteten av

---

¹ Thorell P. & Norberg C. (2005)

² Buisman J. (2000)

³ Walton P., Haller A., Raffourmer B. (1998)

⁴ Smith D. (2000)

⁵ Ström P. (2005).

⁶ Gustavsson H. (2004)

⁷ Levander L. (2004)

⁸ Promemoriam *Några frågor om revision* (2003)

⁹ Thorell P. & Norberg C. (2005)

exempelvis bankerna nöjer sig inte enbart med redovisningsinformation för att bevilja lån, de kräver även personlig borgen och andra säkerheter av småföretagen¹.

Sverige och de övriga nordiska länderna skiljer sig från resterande Europa med hänsyn till kraven om revisionsplikt. I Norden innefattar revisionsplikten även mindre aktiebolag medan huvudparten av Europa enbart har revisionsplikt för större aktiebolag. Detta har nu börjat ifrågasättas av näringsidkare i Norden. I samband med att omfattningen och kostnaderna för revision har ökat genomförde nyligen Svenskt Näringsliv en undersökning om kostnaden överstiger nyttan med revisionen i mindre aktiebolag.² Slutsatsen av rapporten blev att revisionsplikten för små aktiebolag bör avskaffas även i Sverige då nyttan inte anses överstiga kostnaden med revisionen. Detta är samma argument som använts i den engelska debatten vilken har varit en förebild i den svenska utredningen. Kort efter färdigställandet av rapporten lämnade Svenskt Näringsliv en begäran om översyn av revisionsplikten för små aktiebolag till Justitiedepartementet. Regeringen har ännu inte tagit något beslut om att utreda frågan, men planerar att göra detta nästa år. Det finns alltså varken någon utredning på gång eller några kommentarer kring Svenskt Näringslivs förslag.³

1.3 Syfte

Då det nu pågår en diskussion om att avskaffa revisionsplikten för mindre aktiebolag i Sverige är syftet med uppsatsen att ta reda på hur ett möjligt avskaffande kan komma att påverka de mindre bolagens möjligheter till extern finansiering. Vi vill undersöka revisionens betydelse för kreditgivare vid handläggning av kreditärenden samt för riskkapitalbolagens investeringsprocess.

1.4 Problemformulering

Med hänsyn till bakgrunden och problemdiskussionen har vi kommit fram till följande frågeställningar:

- Hur viktig är revisionen vid kreditbedömningsärenden för banker och för riskkapitalbolagens investeringsprocess vid förvärv av företag?
- Hur kommer ett eventuellt avskaffande av revisionsplikten i Sverige påverka handläggningen av kreditärenden för bankerna och investeringsprocessen hos riskkapitalbolag vid förvärv av företag?
- Vilken inställning har banker och riskkapitalbolag till avskaffandet av revisionsplikten?
- Kommer ett avskaffande av revisionsplikten påverka småföretagens möjlighet till externfinansiering?

---

¹ Ström P. (2005)

² Ibid

³ Justitiedepartementet

1.5 Avgränsningar

Vi har avgränsat oss till att se på möjliga konsekvenser för mindre aktiebolag, som enligt ett förslag från BFN kan komma att klassas som så kallade K2 företag. Ett K2 företag är antingen ett aktiebolag eller en ekonomisk förening under en viss storlek. Närmare definition finns att läsa under kapitel 2.2. Det är för den här typen av företag som avskaffandet av revisionsplikten har diskuterats i Sverige. Följderna av avskaffandet har vi enbart undersökt ur bankers och riskkapitalbolags perspektiv då bland annat kreditgivare sägs vara en av de viktigaste intressenterna av revisionsplikten¹.

1.6 Disposition

- Kapitel 2** I kapitel 2 introduceras referensramen som är utgångspunkt för vår analys av empirin. Här ingår bland annat den historiska utvecklingen av revisionsplikten i utvalda länder, samt nytta och kostnad av revision.
- Kapitel 3** Här presenteras våra val av metoder som ligger till grund för uppsatsen. Vi beskriver bland annat vilka angreppssätt vi valt, vår undersökningsansats samt vilka metoder vi har använt oss av vid vår datainsamling
- Kapitel 4** Kapitel 4 innehåller empirin vilken har erhållits från intervjuer med banker och riskkapitalbolag.
- Kapitel 5** Här presenteras vår analys av det empiriska materialet som görs med referensramen som utgångspunkt.
- Kapitel 6** I kapitel 6 förs en diskussion om resultaten från analysen som avslutas med en slutsats som besvarar vår frågeställning. Vidare ges förslag till fortsatta studier.

---

¹ Thorell P. & Norberg C. (2005)

2 Referensram

I det här kapitlet behandlas bland annat revisionsplikten generella utveckling i EU och internationellt, samt mer ingående för Sverige, Tyskland, England och Irland. Vi tar även upp kostnad och nytta med revision samt dess intressemodell. Kapitlet avslutas med kreditgivning och riskfinansiering i små bolag samt revisorns oberoende och begreppet asymmetrisk information.

2.1 EU och internationellt

Efter att en mängd artiklar om internationella standarder för revision publicerats på sextioalet började man redan 1969 arbeta med att formulera internationella standarder för revision. I slutet på 1970-talet bildades IAPC – the International Auditing Practices Committee som under åttiotalet utfärdade internationella riktlinjer för revision som kallades International Auditing Guidelines – IAG. IAPC publicerade 1991 den första versionen av ISA – International Standards on Auditing. I mitten på 2002 döptes IAPC om till IAASB – International Auditing and Assurance Standards Board samtidigt som omfattningen och tillvägagångssättet av deras arbete förändrades. IAASB inkluderar nu även icke-revisorer i sin organisation och dess uppgift är idag att öka användandet av revisionsstandarder internationellt. Målet är även att genom olika åtgärder förbättra kvalitén och uniformheten på den internationella revisionen¹.

Redan på åttiotalet började EU jobba för att harmonisera klimatet för företagen inom EU. Anledningen var att företagen nu jobbade över gränserna vilket betydde att de hade intressenter i flera olika länder. För att den finansiella informationen skall vara jämförbar mellan länderna krävs en harmonisering av redovisning och revision inom EU. Det finns även de som anser att då företagen existerar i samma form och konkurrerar med varandra inom EU bör de även följa samma lagar och ha liknande skatteregler. EU försöker harmonisera bolagslag och redovisning bland annat genom det fjärde bolagsdirektivet som antogs 1978. Direktivet innefattar alla onoterade och noterade bolag inom EU och kräver bland annat att samtliga bolag skall revidera sina årsbokslut samt genomgå en granskning av sina förvaltningsberättelser.² Enligt direktivet får även medlemsländerna ge småföretag dispens från kravet på lagstadgad revision. Det fjärde bolagsdirektivet har idag följande gränsvärden för bolag som får undantas av revisionsplikten:

	Småföretag
Max. antal anställda	50
Max. omsättning, milj. €	7,3
Max.balansomslutning, milj. €	3,65

Tabell 1. Egen bearbetning: Sammanställning av gränsvärdena för EU

För att undantas måste minst två av de ovanstående gränsvärdena uppfyllas. 95 % av företagen inom EU klassas som små bolag och står för ungefär två tredjedelar av alla anställningstillfällen men medlemsländerna är dock tillåtna att höja ovanstående gränsvärden med 10 %. Med undantag från de nordiska länderna och Malta utnyttjar samtliga av de gamla EU länderna undantaget av revisionsplikt, dock med varierande gränsvärden³.

¹ Pierce D. (2005)

² Nobes C. & Parker R. (2002)

³ Thorell P. & Norberg C. (2005)

ISA har allt mer accepterats av nationella redovisningsorganisationer världen över och för att hjälpa harmoniseringen på traven föreslog European Federation of Accountants - FEE i november 2001 att ISA skulle implementeras i samtliga EU-länder innan 2005. Den 21 mars 2003 publicerade således EU kommissionen ett meddelande med titeln ”En förstärkt lagstadgad revision i EU” där man bland annat låter informera att man har som mål att ISA skall tillämpas för all lagstadgad revision från och med 2005.¹

2.2 Sverige

I Sverige började revision att användas i samband med handelskompaniernas intåg på 1700-talet men den omnämndes aldrig i lagstiftningen förrän 1895. Kreuger-kraschen 1932 fick en betydande inverkan på aktiebolagsstiftningen samt reglerna för revision i Sverige och resulterade i en ny modern typ av aktiebolagslag 1944². I den nya lagen blev oberoendefrågorna centrala och det underströks att för att kunna utföra en revision, krävdes att revisorn hade ett oberoende förhållande till ledningen. Det diskuterades även att det skulle införas krav på auktoriserade revisorer i aktiebolagen för att höja kvalitén på revisionen, vilket skulle gynna både ägare och externa intressenter. Då revisorn nu skulle bevaka samtliga intressenters rätt utvidgades även jävsreglerna till att bland annat infatta släktskapsjäv. 1975 skärptes lagen ytterligare för att ge vidare skydd åt aktiebolagens intressenter, detta genom att återigen skärpa jävsreglerna. Samtidigt förelåg en diskussion om tillsynen av revisorerna och regeringen tog slutligen ett beslut om en statlig auktorisation.³ 1983 kom så regeln att alla aktiebolag skall ha auktoriserad eller godkänd revisor och två år senare infördes gransknings- och rapporteringsskyldighet för skatter och avgifter⁴. På 90-talet kom reglerna att anpassas till EG: s åttonde bolagsdirektiv, som innehåller krav på revisorerna inom EU, bland annat genom införandet av en revisorslag (RevL). Detta fick konsekvensen att en ny myndighet, Revisorsnämnden, fick ta över ansvaret för godkännande och auktorisation av revisorerna. En uppmärksam nyhet som infördes 1999 var att revisorerna nu hade skyldighet att agera vid misstanke om brott som kan orsaka bolaget eller dess intressenter skada. I början av 2002 fick ännu en företagskandal inverkan på revisionen då den amerikanska företagsjätten Enron gick omkull. Revisorerna anklagades för att inte ha varit tillräckligt oberoende, men även för att ha förstört delar av dokumentationen. Detta fick till följd att Sverige införde en ny revisorslag 2002 med hårdare krav på bedömningen av opartiskhet och självständighet hos revisorn.⁵

Sedan Sverige gick med i EU 1994 har diskussionen om storleksindelningen av företag aktualiserats allt mer då EU anser att man bör lätta på regelbördan för små och medelstora företag för att på så sätt stimulera tillväxt. I Sverige har det lämnats förslag till förändringar i årsredovisningslagen i promemorian *Förenklade redovisningsregler mm* från Justitiedepartementet. Förslaget går ut på att reglerna angående löpande bokföring, årsbokslut, årsredovisning och arkivering skall förenklas samt att mindre företag skall undantas de mer krångliga bestämmelserna. Det är även förslag på att förändra utformningen på gränsvärden för bolagsindelning som gäller för redovisnings- och revisionslagstiftningen, vilket kommer att bli en anpassning till EG-rätten.⁶ Det finns likaså en rapport från BFN i

---

¹ Pierce D (2005)

² Ibid

³ Diamant A. (2004)

⁴ FARs revisionsbok (2002)

⁵ Diamant A. (2004)

⁶ Promemoria *Förenklade redovisningsregler mm* (2004)

samarbete med skattemyndigheterna som föreslår förenklingar inom redovisning och beskattning för mindre företag, detta innebär en uppdelning av bolagen i fyra olika klasser¹:

- (K1) omfattar små enskilda näringsidkare och små handelsbolag som ägs av fysiska personer.
- (K2) skall i första hand gälla för aktiebolag och ekonomiska föreningar under en viss storlek.
- (K3) kommer att gälla för företag som inte är små, men som heller inte är så stora att de enligt en EU-förordning skall följa de internationella redovisningsreglerna (IFRS) från och med den 1 januari 2005.
- (K4) är företag som i sin koncernredovisning skall tillämpa IFRS-reglerna.

Med mindre bolag menar man K2 företag som uppfyller minst två av följande krav:

- Företaget har mindre än 50 anställda
- har mindre än 25 Mkr i balansomslutning
- Företaget har mindre än 50 Mkr i omsättning

Efter en rapport skriven av professorerna Per Thorell och Claes Norberg, år 2005, om avskaffandet av revisionsplikten i Sverige, har Svenskt Näringsliv lämnat in en begäran om översyn av revisionsplikten till Justitiedepartementet. Rapporten gav slutsatsen att revisionsplikten även i Sverige bör avskaffas för de minsta bolagen då nyttan inte kan anses överstiga kostnaden för revision. I begäran ber man Justitiedepartementet att utreda frågan om revisionsplikt i små aktiebolag skulle kunna avskaffas successivt med en början för så kallade mikrobolag med en årlig omsättning upp till 3 miljoner kronor, vilka även kan klassas som K2 företag. Det skulle betyda att 200 000 företag i Sverige skulle undantas av revisionsplikten. Förslaget ligger alltjämt hos departementet och någon utredning har ännu inte påbörjats.²

2.3 England

I England och på Irland omnämndes inte revision i lagen *Companies Act* förrän på 1800-talet som bland annat sa att revisorn var tvungen att äga minst en aktie i bolaget samt vara tillsatt av aktieägarna, revisorerna hade dock inga formella utbildningskrav på sig. I slutet på 1800-talet skärptes kraven och oberoende yrkesrevisorer började anlitas. Ungefär samtidigt infördes även att revisorn skulle ha ansvar för att upptäcka felaktigheter i redovisningen, detta var en konsekvens av att ägarna i allt större utsträckning blev externa finansörer med begränsad insyn i bolaget.³ 1967 introducerade *Companies Act* att samtliga bolag skulle göra officiella årsbokslut vilka skulle revideras av en kvalificerad och oberoende revisor. England implementerade 1981 EU:s fjärde bolagsdirektiv som gjorde det möjligt för små- och mellanstora företag att undantas från revisionsplikten. Detta undantag togs sedan bort för att på nytt ses över 1986 och igen 1988, båda gångerna behöll man revisionsplikten. Efter ännu en konsultation 1993, efter att det åttonde bolagsdirektivet hade antagits om revisorernas kvalifikationer, tillät man nu små företag att undantas av revisionsplikten.⁴

Samtidigt började man även i England att gruppera sina bolag i olika storleksklasser i syfte att förenkla redovisningsreglerna för de minsta. De mindre bolagen fick lyda under ett alternativt

¹ Nyheter och pågående projekt, <http://www.bfn.se>

² Begäran om översyn om revisionsplikten, Föreningen Svenskt Näringsliv (2005)

³ Edwards J. (2000)

⁴ Department of Trade and Industry UK (1999)

regelverk till *GAAP (little GAAP)* som innebar förenklingar och undantag från vissa redovisningsregler. Således förändrade Storbritannien till slut *Companies Act* från 1985 till att 1994 undanta bolag med en omsättning på högst £90 000 och en balansomslutning på högst £1.4m. 1997 höjdes gränsvärdet för omsättningen till £350 000 och ytterligare en höjning infördes 2000 då gränsen för omsättningen var £1m. Den senaste höjningen skedde 2004 och går i linje med EU: s maximalt tillåtna gränsvärde. Detta har bland annat ifrågasatts av banker och andra kreditgivare som redan var skeptiska till de tidigare gränsvärdena. Vissa anser även att beslutet enbart var ett politiskt spel för att tillmötesgå kritiken från småföretagarna¹.

Idag delas bolagen i England in i tre olika storleksklasser – små, medelstora och stora för vilka det tillämpas olika redovisnings- och revisionsregler². 2004 höjdes som sagt kriterierna för vilka bolag som får klassificeras som små och medelstora genom att nästan fördubbla de ursprungliga gränsvärdena för omsättning och balansomslutning. Anledningen till höjningen var att fler företag skulle kunna tillgodogöra sig skattelättnader, i form av förmånligare avskrivningsregler, samt förenklingar av redovisningen. Detta innebär kostnadsbesparingar för de mindre bolagen på tusentals pund varje år. Nuvarande gränsvärden ser ut som följer:³

	Småföretag
Max. antal anställda	50
Max. omsättning, milj. £	5.6
Max.balansomslutning, milj. £	2.8

Tabell 2: Egen bearbetning, *Sammanställning av gränsvärdena för England*

Småföretag som uppfyller minst två av kraven på gränsvärdena, undantas av revisionsplikten. Det finns dock undantag; noterade företag samt försäkrings och finansbolag. Det finns även en regel som säger att om minst 10 % av aktieägarna vill ha revision måste man revidera.⁴ I England räknas cirka 90 % av samtliga bolag som små och har med andra ord inte revisionsplikt. Av dessa företag reviderar nära hälften (42 %) frivilligt, dock kan man se en tendens att denna siffra minskar med tiden. De bolag som fortfarande låter sig revideras gör så antingen för att det går i linje med företagets policy eller för att bolagets ledning kräver det. Av företagens intressenter är det främst dess aktieägare och kreditgivare som fortfarande har revision som krav men inställningen till revisionsplikten är splittrad.⁵ The Society of Professional Accountants (SPA), som organiserar mindre revisionsföretag, har en positiv inställning till avskaffandet av revisionsplikten samt höjningar av gränsvärden. SPA menar också att inkomsterna för medlemmarna ökat trots färre revisionsuppdrag⁶. The Institute of Chartered Accountants in England and Wales (ICAEW), som är den dominerande revisorsorganisationen i England, var däremot motståndare till en höjning av gränsvärdena⁷. Regeringen gjorde en utvärdering innan den senaste höjningen som bland annat tog upp den ökade risken för fel i bokföringen, bedrägerier, penningtvätt, skattebortfall och liknande.

¹ Comments from ACCA (2005)

² Nobes C. & Parker R. (2002)

³ *New SME Thresholds - Are You Still Required to Provide Audited Accounts?*
<http://www.bizhelp24.com/news/feb04/audited-accounts.htm>

⁴ Comments from ACCA (2005)

⁵ Collis J. (2003)

⁶ *Raising the thresholds*, <http://www.spa.org.uk/documents/Report%20Audit%20Threshold%202003.pdf>

⁷ *Raising the threshold, summary of responses*, <http://www.dti.gov.uk/cld/thresholdsummaryofresponses.pdf>

Slutsatsen blev att revisionsplikten nytta för bolagens intressenter inte var tillräckligt stor jämfört med kostnadsbesparingarna.¹

Anledningen till avskaffandet av revisionsplikten samt de allt högre gränsvärdena är att höja konkurrenskraften för de mindre bolagen genom att minska deras kostnader. Det har visat sig att de företag som väljer att inte revidera sparar ungefär 1000 pund per år. När de ursprungliga reglerna utformades var de tänkta för större bolag vilket gör att mycket av det gamla regelverket för redovisning blir en onödig börda för småföretag. Undersökningar har gjorts och pågår men man kan ännu inte påvisa några negativa effekter med frivillig revision för de mindre bolagen.²

Även England har anpassat sina regler för revision efter ISA och de nya standarderna skall gälla för ekonomiska rapporter under perioder som börjar efter den 15 december 2004 och är betydligt mer omfattande än de tidigare³.

2.4 Irland

Irland hade fram till år 2000 revisionsplikt för samtliga bolag men beslöt då att avskaffa den för bolag med en omsättning på under 250 000 irländska pund. Avskaffandet föregicks av en liknande diskussion som pågår i Sverige just nu och det huvudsakliga skälet till beslutet var att man precis som i England ansåg att revisionens nytta inte översteg kostnaden i de mindre bolagen. Ett annat argument var att små ägarledda aktiebolag saknar skiljaktighet mellan ägare och ledning vilket gör att revisionen inte behövs i syftet att tillvarata aktieägarnas intressen.⁴ Trots att Irland nyligen höjde gränsvärdena föreligger i dagsläget en diskussion om att införa ytterligare en höjning. ICAI – Institute of Chartered Accountants in Ireland är för en höjning och dess ordförande hävdar att de nuvarande gränserna för undantag av revisionsplikten i landet försvårar konkurrensen för irländska företag. Även CPA: s ordförande menar att den nuvarande gränsen påverkar företagen på flera plan, och även han lyfter fram den försämrade konkurrensen. Han refererar till övriga EU-länders lagstiftning som ständigt ser över och uppdaterar sina gränsvärden, och är oroad över att Irland fortsätter att ligga långt efter. Nordirlands gränsvärden är desamma som i England där maxvärdet på omsättningen är €7.3M. Detta gör att företagen på Nordirland kan spara in resurser på revision som de istället kan lägga på affärsutveckling och dylikt vilket försämrar utgångsläget för de mindre företagen på Irland. Att Nordirland har så höga gränsvärden ökar även risken att företagen flyr landet för att istället etablera sig på Nordirland för att kunna dra nytta av deras lagstiftning.⁵ Ett annat argument som har lyfts fram i diskussionen om ytterligare en höjning är att införandet av de nya ISA-reglerna sannolikt kommer att öka revisionens omfattning då dessa har större krav på dokumentationen av aktiebolagen. Detta kommer att innebära naturliga kostnadsökningar för företagen⁶. ISA infördes på Irland 2004 och skall appliceras på perioder efter den 15 december 2004⁷.

Många företag som undantas av revisionsplikten väljer att fortsätta att revidera men företag som väljer bort revision måste skriftligen informera sin revisor om detta. Denne måste sedan

---

¹ Final Regulatory Impact Assessment on the Audit Exemption Threshold
<http://www.dti.gov.uk/access/ria/pdf/ria-audit-threshold.pdf>

² Collis J. (2003)

³ Pierce, D (2005)

⁴ Greely J. (2005)

⁵ Heaphy S. (2005)

⁶ Pierce D. (2005)

⁷ Pierce, D (2005)

meddela om det finns några skäl till varför företaget inte längre vill revidera som företagets intressenter bör känna till. Bolagen måste dock fortsätta att följa de redovisningsstandarder som finns precis som förut. Varje år skall företaget hålla ett möte där årsredovisningen föredras för aktieägarna. Företagets ledning måste i årsredovisningen göra en försäkran att företaget uppfyller villkoren för att undantas av revisionsplikten, att de sköter bokföring enligt standarderna samt att deras finansiella rapporter ger en rättvisande bild av företaget. Om denna försäkran inte görs kan ledningen bli åtalade.¹

2.5 Tyskland

I Tyskland har oberoende revision utförts i över 290 år men det har aldrig förekommit fullständiga krav på revision i små aktiebolag. 1984 avskaffades revisionsplikten helt och hållet för mindre bolag vilket idag betyder att ungefär 50 % av landets bolag har frivillig revision.² 90 % av dessa väljer antingen att revidera sin årsredovisning eller att anlita en revisor eller en licensierad skatterådgivare för ett skriftligt utlåtande om omfattningen av bokföringskontrollen istället för en revisionsberättelse. Detta är i princip samma arbete en svensk revisor utför i ett mindre företag, skillnaden är att den svenska revisorns arbete omfattas av internationell revisionsstandard.³ Ofta låter även företagen kvalificerade redovisnings- och skattekonstuler (s.k. Steuerberater) sköta bokföringen och eventuellt upprätta årsredovisningen och skattedeklarationen. För att räknas som kvalificerad krävs att man har klarat ett kunskapsprov som även en revisor måste ha genomfört innan provet för auktorisation.⁴ Enligt lag delas företagen in i olika grupper beroende på deras omsättning, balansomslutning och antal anställda. Företagen behöver uppfylla minst två av kraven för att få tillhöra en viss grupp. De olika kategorierna av företag; små, mellanstora och stora, har olika krav på revision och formell publicering. Gränsvärdena för undantag av revisionsplikten ligger nära EU: s maxvärden men är inte lika höga som i England.⁵

Idag får företag med en maximal omsättning på 6 875 miljoner euro, maximal balansomslutning på 3 438 och högst 50 anställda undantas av revisionsplikten i Tyskland. Det finns dock ett krav från den tyska finansinspektionen om att bankerna måste informera sig om företagets läge vid låneansökningar över 250 000 euro⁶. Tyskland är också ett av de femtio länder som fullt ut har accepterat ISA reglerna som sina egna⁷.

2.6 Kostnad vs nytta med revision

Det finns en mängd fördelar med revision, de vanligaste man brukar prata om är följande⁸:

- ordning och reda i räkenskaperna och den externa rapporteringen
- lagenlig förvaltning
- hjälp till intern styrning och kontroll
- underlättar krediter från borgenärer/leverantörer

¹ *Audit Exemption: A Cost Saving for Small Companies*, http://www.accountancyireland.ie/dsp_articles.cfm/goto/1052/page/Audit_Exemption_:_A_Cost_Saving_for_Small_Companies.htm

² Halling P. (2005)

³ *Slopa revisionsplikten men inte revisorn* www.di.se/Index/Nyheter/2005/04/16/140430.htm

⁴ Thorell P. & Norberg C. (2005)

⁵ Comments from ACCA (2005)

⁶ *Slopa revisionsplikten, men inte revisorn*, www.di.se/Index/Nyheter/2005/04/16/140430.htm

⁷ Craig J., Carmichael D. & Guy D. (2000)

⁸ Thorell P. & Norberg C. (2005)

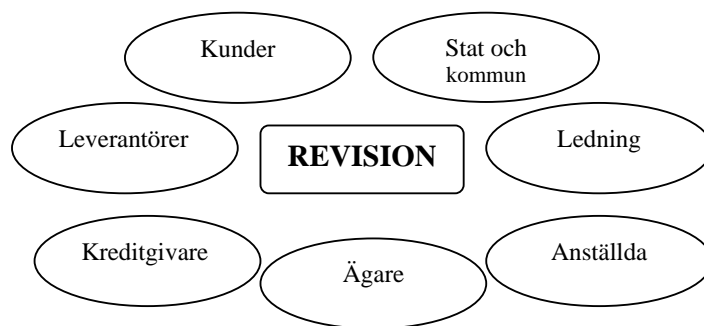

- underlättar finansiering/lägre kapitalkostnader
- höjer kvaliteten på offentligt publicerade räkenskaper
- underlättar skattekontroll
- bidrar till att minska den ekonomiska brottsligheten
- befriar från personligt ansvar (i aktiebolag).

Kostnader för revision i Sverige är svårt att beräkna och kan delas in i tre poster; själva revisionsarvodet, administrativa kostnader för bolaget samt administrativa kostnader för revisionsföretaget. Själva revisionsarvodet i mikroföretag uppgår i genomsnitt till 10 000 kronor men är betydligt högre för bolag med större omsättning. Det är svårt att få en exakt siffra på detta belopp då det är svårt att veta hur mycket av arvodet som i själva verket är konsultationsarvoden då det är vanligt att revisorn måste åtgärda brister i bokföringen under revisionens gång i den här typen av bolag. Den samhällsekonomiska kostnaden för revisionen i Sverige beräknas vara ungefär 2 miljarder kronor, vilket baseras på beräkningar utifrån det brittiska synsättet. I Thorells och Norbergs utredning om revisionsplikten nackdelar och fördelar för små svenska bolag ansågs just kostnadsbesparingar som det största argumentet för ett avskaffande.¹

2.7 Intressenternas nytta av revisionen

Då ägarna för ett aktiebolag endast ansvarar för det insatta kapitalet i företaget ställer detta krav på hur bolagets ställning och resultat redovisas utåt. Men det är inte bara ägarna som har intresse av företagets ekonomiska ställning, ett bolag har en mängd organisationer, grupper och individer som har intressen i företaget. För att försäkra sig om att bolagets information om redovisning och förvaltning är tillförlitlig för samtliga intressenter är revision idag lagstadgad för samtliga aktiebolag. Intressentmodellen för bolagen är relativt bred och inbegriper bland annat kunder, anställda, kreditgivare, stat och kommun, se figur 1.²

Figur 1: Källa: *Vad är revision*, FAR Förlag (2001)

I större företag har *ägarna* dålig insyn i bolaget och använder ofta årsredovisningen till att utvärdera ledningens arbete samt vid beslutsfattande. Revisionen ökar tillförlitligheten i detta material och stärker dess validitet. Mindre bolag har ofta endast en ägare med god insyn och kontroll över sin verksamhet vilket gör att en extern granskning av verksamheten blir något överflödig.³

¹ Thorell P. & Norberg C. (2005)

² *Vad är revision?* FAR (2001)

³ FARs Revisionsbok (2002)

Ledningen har nytta av revisionen då den ökar räkenskapernas trovärdighet gentemot banker och andra kreditgivare samt bidrar till att undvika bedrägerier av olika slag. Revisorn kan även fungera som ett bollplank i ekonomiska frågor för att undvika oegentligheter¹. Detta är speciellt viktigt då Aktiebolagslagen – ABL uttrycker att en styrelseledamot som i sitt uppdrag med avsikt eller av oaktsamhet skadar bolaget är skyldiga att ersätta den ekonomiska skadan, det vill säga de har ett personligt ansvar. Detsamma gäller även när någon annan, exempelvis aktieägare, skadas genom överträdelse av lagen om årsredovisning, bolagsordning eller ABL.²

Styrelseledamotens ansvar minskar inte för att han eller hon har bristande sakkunskap eller saknar andra egenskaper som krävs av en styrelseledamot. Ett accepterande av att sitta med i styrelsen innebär också att man får se till så att relevanta kunskaper finns för att klara uppdraget.³

Kreditgivarna är en av de intressenter som har störst nytta av redovisningsinformationen och ser därför gärna att denna är reviderad⁴. Banker och liknande använder informationen till att bedöma företagets förmåga att betala tillbaka begärda lån. Genom att företagen reviderar vet kreditgivarna att det är ordning i den löpande bokföringen och att informationen i årsredovisningen är tillförlitlig, vilket blir som en extra säkerhet.⁵

Leverantörer och kunder har intresse av att företaget kan leverera och betala sina krediter. Det är därför viktigt att dessa intressenter kan lita på att den information de tar del av stämmer eftersom den ofta fungerar som beslutsunderlag för om man vill göra affärer med företaget eller inte.⁶

Skattebetalningar och avgifter till *stat och kommun* baseras på företagets redovisning, som därför har ett intresse av att informationen från bolagen är korrekt. Företagen erhåller även bidrag från ovannämnda som grundas på information om verksamheten, vilket är ytterligare en anledning till att vilja verifiera siffrorna i bolagens räkenskaper. Samhället har också nytta av revision då den bland annat hjälper till att upptäcka och avhålla från brott som penningtvätt och liknande. Den ser också till att företagen efterlever skattereglerna och bidrar till ett tillförlitligt underlag för bolagens skattedeclarationer.⁷

2.8 Revisorns oberoende

Syftet med revision är att lämna en revisionsberättelse om företagets ekonomiska situation och förvaltningen. Målet med revisionsberättelsen är att säkerställa trovärdigheten av företagets finansiella information och för detta krävs att revisorn både är kompetent och oberoende.⁸

Under de senaste åren har det inträffat ett flertal redovisningsskandaler i större företag, som exempelvis Enron och Worldcom, vilket har skadat allmänhetens förtroende för revisorer.

---

¹ Ibid

² Dahlgren B. (2003)

³ Ibid

⁴ Thorell P. & Norberg C. (2005)

⁵ FAR:s revisionsbok (2002)

⁶ Vad är revision? FAR (2001)

⁷ Thorell P. & Norberg C. (2005)

⁸ Ibid

Detta har bland annat medfört tuffare reglering för oberoende revision vilket kommer till uttryck i den nya revisorslagen som infördes 2002 i Sverige.¹ Den nya lagen innebär att en analysmodell skall användas för prövning av revisorns opartiskhet, självständighet samt objektivitet. Det står även att revisionsverksamheten skall utföras på ett sådant sätt att ovanstående kriterier säkerställs. Enligt analysmodellen skall revisorn innan varje uppdrag, samt under pågående uppdrag om så behövs, pröva om det finns faktorer som kan påverka objektiviteten, självständigheten och opartiskheten, om så är fallet skall denna avböja eller avsäga sig uppdraget². Revisorns oberoende kan komma att ifrågasättas om denne sköter företagets bokföring eller agerar som konsult samtidigt som han reviderar det. I mindre bolag är ofta ägare och styrelse samma person, vilket gör att den som är föremål för granskningen utser vem som skall granska denna. Detta gör att det blir svårt att upprätthålla en oberoende revision i enmansbolag, vilket innebär att tilltron och värdet av revisionen i dessa minskar.³

2.9 Kreditgivning i små företag

När en bank gör en kreditbedömning tar de bland annat hänsyn kredittagarens argument och förhandlingsförmåga, vilket innebär att företagarens personliga egenskaper är av betydelse. De flesta kreditgivare anser att företagsledningens kompetens är en av de viktigaste faktorerna för företagets framgång. Enligt bankrörelselagen 2 kap 13 § får bankerna endast bevilja kredit om låntagaren kan förväntas fullgöra låneförbindelsen. Dessutom krävs ofta säkerheter i fast eller lös egendom samt borgen, men det är inte alltid nödvändigt. För att kunna bedöma kredittagarens återbetalningsförmåga analyserar banken företagets finansiella ställning genom att se över balansräkning, resultaträkning och kassaflödesanalys. Kreditvärdigheten inbegriper också att bedöma verksamhetens utveckling. Bedömningsunderlag utgörs av konkurrenskraft, kostnadsstruktur, investeringspolitik och företagsledningens kompetens.⁴

2.9.1 Bedömningsprocessen

Banken gör först en kreditbedömning av kredittagaren. Det första mötet med företaget är viktigt för kreditbeslutets utfall då erfarna kreditgivare ofta går på intuition. Efter det första mötet samlar kreditgivaren in nödvändig information för kreditbeslutet. Nystartade företag saknar ekonomisk historia, vilket leder till att beslutsunderlaget främst bygger på känslomässiga och intuitiva signaler vilket kan klassificeras som informella information. Informell information definieras nämligen som idéer, föreställningar och värderingar, vilka har påverkats av individens historia och erfarenheter.⁵ I äldre företag däremot genomförs vidare analyser av informationen, dock är informationshanteringen inte lika omfattande för befintliga kunder som för nya⁶. Informationens utformning och kvalitet betraktas som kritiska faktorer för bedömnings utfall, mer och bättre information gör informationshanteringen mer effektiv. Nyckeltal, kassaflödesanalyser och information om företagets historiska resultatutveckling utgör betydelsefulla prognosunderlag. Företagsintern redovisningsinformation så som årsbokslut, periodrapporter, budgetar, kalkyler och prognoser hämtas ofta in, för att inte säga alltid, vid bedömning av små och medelstora bolag. Detta kan definieras som formell information som karaktäriseras av att den är kvantifierbar samt kan bearbetas med analytiska metoder.⁷ Företagets revisor kan även kontaktas för att, efter företagets medgivande, diskutera årsredovisningen för en djupare inblick. För att

¹ Diamant A. (2004)

² Promemoria *Analysmodellen för prövning av revisorers opartiskhet och självständighet*

³ Thorell P. & Norberg C. (2005)

⁴ Broomé P. & Elmér L. & Nylén B. (1995)

⁵ Häckner E. (1985).

⁶ Svensson K. & Ulvenblad P. (1994)

⁷ Häckner E. (1985).

redovisningsinformationen skall vara tillförlitlig krävs det i praktiken att en kvalificerad revisor har verifierat den.¹ Ofta tas ett informellt beslut redan efter en kortare kontakt med den kreditsökande. Bankerna gör sedan uppföljningar för att övervaka krediterna. Detta gör att man snabbt får reda på om företagets betalningsförmåga har försämrats.² Företagen följs upp minst en gång om året då bland annat årsredovisningen analyseras. Om företaget bedöms vara i kris ökar kraven på mer regelbunden information i form av resultat-, omsättnings- och kassaflödesutveckling. Det händer även att revisorn ombedes närvara vid uppföljningen av dessa företag.³

2.10 Riskfinansiering av små företag

Riskkapitalbolag är företag som har specialiserat sig på att tillföra kapital till innovativa företag. När riskkapitalbolagen investerar i ett företag resulterar det i de flesta fall i ett ägande, det vill säga de köper i realiteten en del av företaget. Att det kallas riskkapital beror på att de tar en stor risk med det insatta kapitalet då det inte finns några bakomliggande säkerheter, därför kräver de också en hög avkastning. Ägare till företag som riskkapitalbolag har investerat i får ofta mindre att säga till om då riskkapitalbolagen aktivt går in i företagen och tar plats i styrelsen. Företagen får normalt inga formella krav på sig att amortera, de belastas heller inte med några räntekostnader.⁴

2.10.1 Investeringsprocessen

Investeringsprocessen är den utvärderingsprocess som riskkapitalbolagens alla eventuella nyinvesteringar går igenom. Det vanligaste är att entreprenören initialt presenterar en idé för riskkapitalbolaget. Om bolaget anser att idén är värd att investera i görs en grundlig analys av hela affärsplanen utifrån riskkapitalbolagets investeringskriterier. Om affärsplanen är väl genomtänkt och genomförbar hålls ett möte med företagets ledning varefter nästa steg i processen inleds med en genomlysning, även kallad *due dilligence*. En genomlysning är ett analys- och prognosarbete som kan bestå av företagsbesök, intervjuer och utvärdering av ledningsgruppen, uppskattning av marknadens potentiella tillväxt samt analys och värdering av bolagets strategi, det vill säga insamling av informell information. Man samlar även in formell information genom en analys av bolagets finansiella ställning samt en utvärdering av framtida försäljningstillväxt, marginaler och kassaflöden. Efter genomlysningen utreds möjligheten att skapa mervärde genom operationella förbättringar samt strukturella- och finansiella åtgärder. Analysen ligger som grund för att bestämma kapitalbehovet och övriga förutsättningar för investeringen.⁵

2.11 Asymmetrisk information

När två parter i ett samarbete har olika tillgång till relevant information innebär det att informationen är asymmetriskt fördelad, det vill säga att den ena parten besitter information som den andra parten inte har tillgång till.⁶ Ett faktiskt problem för både bankverksamhet och investeringsrelationer är att det krävs en viss kontroll för att övervaka sina intressen. Det medför automatiskt agentkostnader, det vill säga vad det kostar motparten att kontrollera att informationen som företagen lämnar är korrekt. När det gäller banker uppstår agentkostnader

¹ Svensson B. (2003)

² Cowling M. & Westhead P. (1996)

³ Svensson K. & Ulvenblad P. (1994)

⁴ Vad är egentligen riskkapital? <http://www.expowera.com/mentor/ekonomi/finansiering.htm>

⁵ Varför investerar inte det svenska riskkapitalet i förnyelsebar och klimateffektiv energiteknik?

<http://www.dealflower.com/nutek.pdf>

⁶ Hamberg M. (2001)

då det finns asymmetrisk information mellan kreditgivaren och kredittagaren. På samma sätt finns det asymmetrisk information mellan riskkapitalbolaget och investeringsobjektet, vilket även detta medför agentkostnader.¹

Bankernas analyser och bedömningar av mindre företags låneansökningar innebär ett beslutsfattande. Beslutsfattande är alltid förknippat med en viss osäkerhet. Ett kreditbeslut innebär att det förekommer asymmetrisk information då banken vill bedöma företagets kreditvärdighet, vilket kräver information som endast företagen besitter. Företagaren vet således mer om sina återbetalningsmöjligheter än banken. Om företagen, som söker kredit och riskkapital, exempelvis arbetar med ny teknik behöver banken och riskkapitalbolagen utveckla nätverk med andra institutioner med kunskap om ämnet för att på så sätt reducera problemet med asymmetrisk information. Banker och riskkapitalbolag möter två svårigheter i form av kontrollproblem och riskhanteringsproblem när de hanterar krediter och investeringar i småföretag. För att minska kontrollproblemet begär banken och riskkapitalbolagen in information som ökar inseendet i företaget, som exempelvis kassaflödesanalyser, budgetar och andra prognoser. Deakins och Hussain menar att kredithandläggaren sätter stort värde till entreprenörens förmåga och erfarenhet, eftersom finansiell information i form av prognostiserade intäkter och kostnader är förenade med en viss osäkerhet. För nystartade företag finns inga tidigare finansiella prestationer och då blir entreprenören bakom bolaget den viktigaste referensen.²

---

¹ Neuberger D. (2004)

² Deakins D. & Hussain G. (1994)

3 Metod

Metodkapitlet innehåller en beskrivning av hur vi har gått tillväga i de olika delarna av uppsatsen. Vidare avslutas kapitlet med en diskussion om uppsatsens kvalitet.

3.1 Undersökningens Inriktning

Beroende på vilket syfte forskaren har med sin undersökning kan denna välja mellan att utgå från olika ansatser. Vanligen talar man om fyra olika klassificeringar; beskrivande, förklarande, explorativa, samt förutsäggande. Vid *beskrivande undersökningar*, även kallade kartläggande, letar forskaren information om väl specificerade frågeställningar. *Förklarande undersökningar* kan både gå på djupet och på bredden och försöker tydliggöra samband mellan olika faktorer. Det är svårt att dra en hård linje mellan beskrivande- och förklarande ansatser men den största skillnaden är att förklarande undersökningar ofta fokuserar på få variabler, medan beskrivande ansatser i regel undersöker ett bredare område. Syftet med en *explorativ undersökning* är att ge en grundläggande kunskap om, och insikt i, ett angivet problemområde. Ansatsen är att beskriva hur det ser ut utan att försöka förklara bakomliggande orsaker. *Förutsäggande undersökningar* används då syftet är att göra en prognos för den framtida utvecklingen av ett fenomen.¹

Inriktningen i vår uppsats är både explorativ, förklarande och till en viss del förutsäggande. Den är explorativ på så sätt att vi vill fördjupa oss i problemområdet samt skildra hur revisionsplikten har förändrats i olika länder, och förklarande då vi vill undersöka varför utvecklingen ser ut som den gör och försöka hitta samband mellan ett avskaffande av revisionsplikten och eventuell påverkan på företagens möjligheter till externfinansiering. Då syftet med uppsatsen även är att kunna svara på vilka möjliga konsekvenser ett avskaffande av revisionsplikten kan få för givna intressenter kan den även sägas ha en förutsäggande inriktning.

3.2 Undersökningsmetod

Beroende på vilket syfte och undersökningsobjekt som valts att arbeta med i uppsatsen, kan man välja mellan kvalitativa och kvantitativa metoder, eller en kombination av dessa. *Kvalitativa undersökningar* utförs ofta i form av mindre strukturerade intervjuer med relativt öppna frågor. Detta ger en stor flexibilitet då intervjuaren har möjlighet att ställa följd- och fördjupningsfrågor. Valen av informanter är ofta strategiska då utgångspunkten är lämplighet att kunna generera allmängiltig data. Ofta utgår man från studieobjektets perspektiv vilket ger en djupare och mer detaljerad studie av frågan.²

Vi valde att göra kvalitativa intervjuer med ostrukturerade frågor, för att på så sätt kunna få fram mycket information av ett begränsat antal informanter. Frågorna var ostrukturerade på så sätt att vi inte hade en fast uppsättning frågor med en bestämd ordningsföljd. Vi hade dock öppna huvudfrågor vi utgick från som gav oss möjlighet att ställa följdfrågor för att gå djupare in på vissa detaljer. De övergripande huvudfrågorna gjorde det lättare för oss att jämföra informanternas svar vilket var till hjälp i analysen, de finns även med som en bilaga till uppsatsen. Fördelen med tillvägagångssättet var att vi fick en stor flexibilitet genom att vi kunde fördjupa oss i olika ämnen när de kom upp i intervjun, vilket kanske hade varit svårare

¹ Lekvall P. & Wahlbin C. (1987)

² Halvorsen K. (1996)

i en strukturerad intervju. Frågorna till respondenterna var relativt öppna och svaren kan inte presenteras i numerisk form.

3.3 *Datainsamling*

3.3.1 Primärdatainsamling

Information som används och analyseras i forskningssyften kan delas in i primär och sekundär data. *Primärdatans* huvudsakliga syfte är att ligga som analysunderlag för undersökningar och samlas själv in av forskaren genom olika insamlingsmetoder.¹ Det finns tre tillvägagångssätt att samla in primärdata på; intervjuer, enkäter samt observationer².

Intervjuer kan vara mer eller mindre strukturerade och standardiserade. Ostrukturerade, eller informella intervjuer som de också brukar kallas, genomförs ofta som ett samtal utifrån vissa teman och problemställningar. Intervjuaren försöker styra samtalet så lite som möjligt så att respondenten kan uttrycka och fördjupa sina åsikter relativt fritt. Denna typ av intervjuer är ofta ostandardiserade genom att forskaren inte på förhand har utarbetat frågorna. Vid standardiserade intervjuer, som är den vanligaste tekniken vid insamling av kvantitativ data, är frågorna förutbestämda. Vid en strukturerad intervju används en utförlig intervjuguide med bestämda frågor och svarsalternativ. Underlaget för intervjun är ofta ett färdigt frågeformulär, där intervjuaren kan anteckna eller kryssa av svaren. En standardiserad intervju där frågorna är färdigformulerade, men utan fasta svarsalternativ kallas ostrukturerade och kan användas vid kvalitativa efterforskningar då metoden kan ge en större förståelse och kunskap av respondentens erfarenheter.³

Intervjuer kan göras både personligen och genom telefon. Personliga intervjuer gör det möjligt att kontrollera svarssituationen och ger en bra dialog med stort utrymme för flexibilitet, vilket gör dem användbara vid mer komplicerade frågor där svaren inte är givna. Nackdelen är att intervjuarens personliga närvaro och arbetssätt kan påverka intervjurens resultat samt att det kan vara svårt att undersöka större urval på grund av tids- och resursbrist.⁴ Telefonintervjuer är ett alternativ som inte är lika tidskrävande vilket ofta ger en hög svarsfrekvens, dock bör frågorna hållas relativt enkla då det är svårare att reda ut missförstånd över telefon. Det är möjligt för intervjuaren att ställa följdfrågor men svaren blir svårare att tolka då man inte ser respondentens reaktion på frågan.⁵

Primärdata som använts vid uppsatsskrivandet utgörs av information som erhållits från telefon- samt personliga intervjuer. Ett av syftena med uppsatsen var att ta reda på hur ett eventuellt avskaffande av revisionsplikten kan påverka handläggningen av kreditansökningar för banker samt investeringsprocessen hos riskkapitalbolag. För att fördjupa oss i ämnet genomförde vi först två intervjuer med en handläggare på en bank, respektive ansvarig för investeringar på ett riskkapitalbolag. På så sätt vi fick bättre underlag till att formulera relevanta frågor som skulle kunna hjälpa oss att besvara uppsatsens frågeställning. Då vi inte kunde få tag på en investeringsansvarig som hade tid att träffas personligen för den första intervjun genomfördes istället en telefonintervju. Då våra testfrågor var relativt specifika var detta inte ett större problem. Vi sammanställde därefter huvudfrågor som vi ville ha svar på

---

¹ Ibid

² Ejvegård R. (1996)

³ Ejvegård R. (1996)

⁴ Lekvall P. & Wahlbin C. (1993)

⁵ Wiedersheim-Paul F. & Eriksson L. (1999)

för banker respektive riskkapitalbolag som skulle ligga till grund för de mer djupgående intervjuerna. Personliga intervjuer genomfördes sedan med fyra riskkapitalbolag och fyra banker. Samtliga intervjuer har spelats in och transkriberats. På grund av att intervjuerna var djupintervjuer svävade ibland diskussionen ut och innefattar mindre relevant information i förhållande till uppsatsens syfte. Vi valde därför att endast transkribera den information som var användbar i vår analys. Det transkriberade materialet har sedan strukturerats upp under huvudfrågor för att underlätta sammanställningen och jämförbarheten av de olika svaren. Då vissa av våra respondenter ville vara anonyma valde vi att anonymisera samtliga. Det minskar även risken att man som läsare tolkar informationen på ett visst sätt då man kan ha förutfattade meningar om källan. Det kan även underlätta för respondenten under själva intervjun då de fritt kan uttrycka sina personliga åsikter utan att känna sig utpekade efteråt.

3.3.2 Informationsinsamling

För att kunna jämföra revisionspliktens utveckling mellan olika länderna har vi samlat in information som till största delen utgörs av process- eller forskningsdata. Vi har använt oss av flera olika källor som böcker, tidsskrifter, Internet och tidigare uppsatser. Relevant data hittades genom olika sökanaler. Framst nyttjades sökmotorn *Google* på Internet, Göteborgs Universitetsbiblioteks databas *Gunda* samt referenser från tidigare uppsatser. För sökmotorn och databasen har vi sökt på termer som på något sätt är relaterade till revisionsplikt som; *revision*, *revisionspliktens avskaffande*, *indelning av bolag*, *gränsvärden för revisionsplikt* och så vidare. Då vi uppsatsen också skriver om revisionspliktens avskaffande i utlandet har vi även sökt på ovanstående termer på engelska.

3.4 Urvalsmetod

De länder vi valde att beskriva i uppsatsen är sådana som ligger i olika fas av avskaffandet av revisionsplikten vilket gör dem intressanta att jämföra. Vad vi bland annat undersöker är varför utvecklingen ser ut som den gör samt konsekvenser av detta. Ett annat urvalsbeslut som togs var att arbetet skulle vara inriktat på två olika intressenter då vi tyckte att det skulle vara intressant att jämföra dessa med varandra, valet föll på banker och riskkapitalbolag. Vi valde intressenter som vi, efter att ha läst ett antal artiklar och uppsatser om ämnet, ansåg använda företagens reviderade årsredovisningar i sitt arbete och på så sätt skulle kunna påverkas av ett slopande av revisionsplikten. Då vi inriktat oss på att undersöka mindre aktiebolag var det viktigt att samtliga respondenter vi kontaktade arbetade med sådana företag. Valet av banker var relativt enkelt då det endast finns ett fåtal i Sverige som lånar ut pengar till mindre företag. Vi valde att kontakta samtliga banker då dessa enbart var fem stycken. Endast fyra av bankerna kunde i slutändan ta emot oss. Då bankerna har kontor i hela Sverige valde vi att enbart intervjua personer i Göteborg på grund av kostnads- och tidsskäl. När det gäller riskkapitalbolag sökte vi genom riskkapitalföreningens hemsida som innehåller ett index över ett stort antal aktiva riskkapitalbolag. Eftersom vi skulle göra djupintervjuer och hade begränsade resurser, vad det gäller både tid och pengar, valde vi att enbart söka på bolag som hade kontor i Göteborg och som investerade i mindre bolag. Även det här urvalet var begränsat och vi valde att kontakta samtliga då ett visst bortfall var troligt. Vi kontaktade åtta riskkapitalbolag varav fyra kunde ta emot oss för en intervju.

Samtliga respondenter kontaktades först via mail. Detta visade sig vara ett ineffektivt angreppssätt då vi antingen fick ett negativt svar eller inget alls. Vi kontaktade istället intressenterna via telefon och fick ett betydligt bättre utfall. För att kunna uppnå syftet med intervjuerna ville vi på bankerna träffa personer som handlägger och beslutar i kreditärenden

för mindre aktiebolag och på riskkapitalbolagen ville vi intervjua de som har hand om och bedömer i investeringsfrågor. Alla urval som har gjorts har varit icke sannolikhetsurval och då i huvudsak bedömningsurval eftersom vi har valt länder, intressenter och respondenter som skulle hjälpa oss att belysa vår frågeställning. Vid bedömningsurval finns det inga regler för hur stort urvalet av undersökningsobjekt skall vara. Vi valde därför att göra en avvägning mellan att hur många vi trodde att vi skulle kunna hinna med och hur många som krävdes för att vi skulle kunna få ihop material som går att använda till att dra generella slutsatser. Att vi enbart valt att intervjua respondenter i Göteborg kan ses som ett bekvämlighetsurval då detta gjordes på grund av bristande resurser.¹

3.5 Databearbetning

Att bearbeta kvalitativ data är en tidskrävande och invecklad process eftersom den här typen av data består av ostrukturerad information. Tolkning av kvalitativ data är inte lika formaliserad och strukturerad som tolkning av kvantitativ data utan sker mer intuitivt. Det svåra i analysen är att få fram de intervjuades verklighetsuppfattning och att tolka data på det sättet informanten menade.² För att få fram meningsinnehållet i en analys är det viktigt att materialet först organiseras i olika teman som togs upp under intervjun. För att hitta centrala teman är det nödvändigt att först läsa igenom data utan att fördjupa sig i detaljer. Detta resulterar i en sammanfattning av materialet innehållande den information som är viktig för forskningsfrågan.³

Vid samtliga intervjuer har vi båda varit närvarande för att kunna komplettera våra tolkningar och på så sätt få en mer neutral bild av intervjun. Varje intervju har spelats in och stödanteckningar har gjorts över de mer centrala delarna. Efter intervjun har vi lyssnat igenom bandet och strukturerat upp informationen under huvudfrågor för att på så sätt göra den mer överskådlig och öka förståelsen för den. I empiriavsnittet har vi sammanfattat den strukturerade informationen och försökt att inte göra några egna tolkningar av respondenternas svar. Vi avslutar även respektive avsnitt för banker och riskkapitalbolag i analysen med en sammanställning av det insamlade materialet i tabellform. Informationen blir således lättare att överblicka vilket även underlättar jämförelser av de olika svaren från banker och riskkapitalbolag.

3.6 Studiens Kvalitet

3.6.1 Reliabilitet och Validitet

Oavsett vilken metod som väljs för datainsamling är det viktigt att bedöma hur tillförlitlig och giltig informationen är. *Reliabilitet*, eller tillförlitlighet, visar i vilken utsträckning ett verktyg eller strategi ger lika resultat vid olika tillfällen under i övrigt samma förhållanden⁴. Generellt kan det även sägas att ju tydligare frågorna är och ju mer standardiserad mätutförandet är desto troligare är det att man uppnår en tillfredsställande reliabilitet⁵. *Validiteten*, eller giltigheten, är ett krångligare begrepp och är svårt att mäta. Begreppet är en måttstock på huruvida mätmetoden verkligen mäter den egenskap som den är avsedd att mäta. Det är därför

¹ Wiedersheim-Paul F. & Eriksson L. (1999)

² Lekvall P. & Wahlbin C. (1993)

³ Johannessen A. & Tufte P. (2003)

⁴ Bell, J. (1995)

⁵ Lekvall P. & Wahlbin C. (1993)

viktigt att kritiskt granska sina frågor och gärna tillfråga sin handledare eller andra studenter om det är troligt att ens frågor kommer att uppfylla sitt syfte.¹

Djupintervjuer är sällan strukturerade och så var även fallet med våra. För att försöka öka reliabiliteten skapade vi ett formulär med vissa huvudfrågor som vi ville ha svar på under intervjun. Men då dessa främst var ett stöd för oss och inte hade en klar ordning koncentrerade vi oss istället på att koda och registrera informationen från intervjuerna på ett så tillförlitligt sätt som möjligt. Detta uppnåddes genom att vi båda var med under intervjutillfället samt tog anteckningar under utfrågningens gång. Vi har även spelat in materialet för att kunna gå tillbaka om något verkade oklart. För att öka giltigheten lät vi vår handledare läsa igenom våra huvudfrågor för att förvissa oss om att dessa skulle ge oss den information vi var ute efter. För att kunna ställa relevanta frågor och minska risken för mätfel hade vi innan intervjuerna fördjupat oss i uppsatsens ämne samt läst in oss på intervjumetodik.

3.6.2 Källkritik

Vi bygger vår kunskap på kunskapskällor och källkritikens uppgift är att värdera dessa källor genom att bedöma deras trovärdighet. Källkritik kan delas in i fyra dimensioner; *äkthet* som menar att källan skall vara det den utgör sig för att vara, *tidssambandet* som menar att ju längre tid som har gått mellan en företeelse och källans beskrivning av denna händelse, desto större skäl finns det att tvivla på källan, *oberoende* som menar att källan skall stå för sig själv, det vill säga inte vara ett duplikat eller liknande, *tendensfrihet* som menar att det inte får finnas en misstanke om att källan ger en förvrängd verklighetsbild på grund av personliga intressen.²

Vår *primärdata* erhöles genom intervjuer med anställda på banker och riskkapitalbolag. Eftersom avskaffandet av revisionsplikten ännu inte har inträffat kan tidssambandet ses som mindre relevant i sammanhanget. Å andra sidan kan man se det som att händelsen i allra högsta grad är aktuell då frågan flitigt diskuteras av olika instanser i aktuell tid. Genom att primärdatakällan enbart är individer anses dessa som oberoende. Då avskaffandet av revisionsplikten ännu inte har införts kan det dock finnas en viss risk att respondenter som inte var så insatta i frågan gav oss svar som de trodde att vi ville höra, eller som framställde dem i bättre dager. Informationen som berör revisionsplikten är aktuell då den skrivits 2004/2005 och inbegriper företeelser som äger rum i aktuell tid. Information från böcker och övrig litteratur bedöms som oberoende då det inte har funnit uppgifter som visar att materialet skulle vara kopierat eller referat av andra texter. Våra informationskällor är oberoende då det inte finns uppgifter om att det material vi samlat in har varit referat eller kopior av en annan text. Likaså kan den anses som tendensfri då det inte finns någon anledning för källorna att återge en falsk bild av verkligheten.

3.6.3 Mätfel

Mätfel i frågeundersökningar kan antingen bero på intervjuareffekter, instrumenteffekter eller respondenten. Om *respondenten* inte är säker på sin inställning till det man frågar är det troligt att man får olika mätresultat vid olika tillfällen, vilket ger en försämrad reliabilitet. Den tillfrågade kan även känna sig pressad att svara på frågor denne inte har någon egentligen åsikt om. Det finns även tillfällen då respondenten gissar eller svarar var denne tror sig vara acceptabelt eller önskvärt vilket försämrar validiteten avsevärt. Skillnader i föränderliga

¹ Bell J. (1995)

² Thuren T. (1997)

egenskaper hos individen såsom trötthet, stress, motivation och liknande är andra faktorer som kan orsaka mätfel samt försämra reliabiliteten. *Instrumenteffekter* kan till exempel ha att göra med frågornas formulering. Frågorna kan vara oklart formulerade, ledande eller för känsliga för att respondenten skall kunna ge användbara svar. I vilken ordning frågorna ställs kan också påverka resultatet, exempelvis så brukar avslutande frågor besvaras grundligt medan de i mitten får mindre noggranna svar. *Intervjuaren* kan genom sitt uppträdande eller genom personliga egenskaper som kön och ålder, påverka respondenten vid personliga intervjuer. Intervjuaren kan även göra feltolkningar av det som sägs beroende på vad denne tycker om den utfrågade, men kan även tolka oklara svar i riktning mot medelvärdet.¹

Genom att vi har frågat respondenterna om de var villiga att ställa upp på en intervju samt bokat in intervjutider som passat dem bäst har vi försökt undvika att den intervjuade känner sig stressad eller tvingad att svara på frågor. Då avskaffandet av revisionsplikten enbart ligger som ett förslag har inga större diskussioner förts, vare sig hos banker eller riskkapital, huruvida detta kommer att påverka dem. De tillfrågade hade därför inte alltid tänkt över ämnet så noga och kunde inte alltid svara med säkerhet vilket kan bidra till en försämrad reliabilitet. Som utgångspunkt för intervjuerna hade vi breda huvudfrågor som vi hade gått igenom med vår handledare. Detta var enbart en mall och frågorna var varken fasta eller hade någon speciell ordning. Under intervjuerna försökte vi undvika att ställa ledande frågor samt vara så objektiva i vår tolkning av datan som möjligt. Respondenterna visste att vi var studenter som samlade in material till vår uppsats, detta kan ha påverkat dem i sina svar som kanske sett annorlunda ut om det var en journalist eller liknade som ställt frågan.

3.6.4 Bearbetnings- och tolkningsfel

Bearbetningsfel uppstår när det insamlade materialet struktureras och analyseras på ett felaktigt sätt, vilket i slutändan kan innebära att felaktiga slutsatser dras. Det tre vanligaste felen gällande bearbetning är; hanteringsfel, analysfel och tolkningsfel. *Hanteringsfel* är fel som uppstår i samband med överföring av insamlad data till bearbetningsbar data, som kodningsfel och liknande. *Analysfel* är fel som exempelvis kan hänföras till felräkningar, oförmåga att läsa analysresultat samt felaktiga analysmetoder. *Tolkningsfel* kan sägas vara detsamma som att dra felaktiga slutsatser ur ett analysresultat. Andledningen till detta kan exempelvis bero på bristfälliga kunskaper om analysmetoden eller på logisk oförmåga.²

Vi har försökt att minimera hanteringsfelen genom att spela in varje intervju. På så sätt kan vi alltid gå tillbaka och lyssna på banden om det är något vi är osäkra på eller glömt att skriva ner. Det är alltid svårt att veta om man har tolkat respondenten rätt, för att undvika detta har båda två varit närvarande under intervjuerna för att på så sätt kunna jämföra våra tolkningar.

3.6.5 Alternativa lösningar

För att ytterligare minska risken för mätfel hade vi först tänkt att maila ut den transkriberade versionen av intervjun till respektive respondent för att på så sätt förvissa oss om att vi har tolkat datan rätt. Vi hann tyvärr inte med detta, men har som avsikt att göra det efter opponeringen. För att öka överförbarheten av primärdatan kunde vi ha intervjuat fler respondenter och även ha gjort uppföljande enkätundersökningar till en större population. Detta var tyvärr omöjligt på grund av tidsbrist och många av de banker och riskkapitalbolag vi var i kontakt med hade svårt att hitta tid för en intervju. Vi hade även kunnat ta kontakt med

¹ Lekvall P. & Wahlbin C. (1993)

² Lekvall P. & Wahlbin C. (1993)

---

revisorer, banker samt riskkapitalbolag i de länder vi har undersökt utvecklingen i för att få en djupare inblick i ämnet. Detta var heller inte genomförbart på grund av bristande resurser.

4 Empiri

I empirin redovisas svaren från våra genomförda intervjuer. Informationen från intervjuerna har delats upp i två separata avsnitt för banker respektive riskkapitalbolag. Vidare delas materialet in under två huvudrubriker och samtliga respondenter är anonyma. Respondenterna svarade på frågorna utifrån sin egen kunskap och erfarenhet och svaren är således inte representativa för deras respektive bank och riskkapitalbolag

4.1 Banker

Då vi valt att anonymisera samtliga respondenter har vi ersatt namnen på bankrepresentanterna med Bank 1, Bank 2 och så vidare.

4.1.1 Nyttan med revision

Bank 1 ser med blandade känslor på ett avskaffande av revisionsplikten men anser att företagen kommer att sköta sin bokföring vid ett avskaffande likväl som de gör idag. Bank 1 tycker det är skönt att ha ett reviderat bokslut att luta sig mot, men anser inte att det är nödvändigt för gamla kunder. De ser heller inte att det skulle bli aktuellt att fortsätta kräva revision av sina kunder om ett avskaffande kommer att träda i kraft. Bank 2 tycker att revisionen fyller en viktig funktion för företagen och dess intressenter och är ganska övertygad om att de skulle fortsätta att kräva revision vid låneansökningar. Revisionen försäkrar dem om siffrorna har substans bakom sig och att bokföringen görs på rätt sätt. Denna försäkring måste de även ha i framtiden och har svårt att se en annan lösning än att fortsätta kräva revision.

”Vi måste ju veta att företagets bokföring stämmer så någon kontroll måste ju göras, vem skall annars sköta böckerna åt företagen? Vad är alternativet i så fall?”

Bank 3 ser positivt på att revisorer granskar bolagen ur kreditgivarsynpunkt, de ser det som ett kvitto på att det är ordning och reda i bolagen. Å andra sidan anser de att för en- eller tvåmansbolag som har ställt egna säkerheter så spelar det inte så stor roll för banken om de reviderar eller inte. Om revisionsplikten avskaffades är det möjligt att Bank 3 hade fortsatt att kräva revision, det hade man fått bestämma från fall till fall. Bank 4 anser att bankens yttersta kontroll ligger i att en extern person, det vill säga en revisor, har granskat bolagets siffror, vilket gör en revision oerhört viktig. Bank 4 tror inte att de skulle kräva revision av sina kunder om det var avskaffat genom lag, det skulle de få ta ställning till då i så fall.

Samtliga banker tycker det är skönt att ha ett reviderat bokslut att luta sig mot som försäkring om att bolagens siffror har substans bakom sig, men de tar även kreditupplysningar och får kontinuerlig information från Upplysnings Centralen - UC om sina företagskunder. Bank 1 tittar även mycket på människorna bakom bolaget och säger att:

”Om man känner sig trygg med människan bakom bolaget kan man även känna sig trygg med siffrorna.”

Bank 1 anser också att de kan klara sig utan reviderade bokslut för gamla kunder men att det kanske blir värre för dem som skall byta bank. Om företagen inte skött sina skattebetalningar eller har andra betalningsanmärkningar får nämligen Bank 1 signaler om i sina uppföljningssystem. Bank 1 kan även titta på företagets konton hur betalningar sköts, hur

likviditeten ser ut, hur mycket strömmar genom kontot och liknande. De reviderade boksluten ger begränsat med information och analyseras inte lika grundligt av Bank 1.

”Vi kan ju lika gärna se hur det står till på kontona och se hur amorteringar sköts, det är väl så viktigt.”

Banken har ofta ingen kontakt med företagets revisor, bara om det är en stor skillnad mellan åren eller om företagsledaren själv inte kan ge en förklaring på ett fenomen. Bank 2 tittar mycket på siffrorna i äldre bolag, där revisionen ger en säkerhet att allt är korrekt gjort. I de nystartade bolagen har de enbart entreprenörens budgetar och trovärdighet att gå på, men för samtliga företag utförs alltid en grundlig kontroll av samtliga ägare och styrelsemedlemmar. Liksom Bank 1 gör Bank 2 kontinuerliga uppföljningar av företagen så de hela tiden är uppdaterade med vad som händer. Om ett företag känns ostabilt vill Bank 2 helst träffa revisorn varje kvartal för att bilda sig en uppfattning om den aktuella situationen samt den framtida utvecklingen. Annars ringer man ofta och pratar med revisorn och ser denna som en medlare mellan företaget och banken. Dock har det för Bank 2 förekommit att man har fått rätta revisorn år efter år vilket har fått förtroendet att minska något.

”Ibland känns det som revisorn bara har satt sin signatur på utan att ha gjort en ordentlig genomgång”

Bank 3 har som krav att de vill se över ett reviderat årsbokslut för att bolagen skall kunna bli kunder hos banken, det är oerhört sällan banken accepterar ett företag som kund utan en reviderad årsberättelse. För Bank 3 har årsredovisningen en stor betydelse i den bemärkelsen att den visar bolagets status och är ett kvitto på hur bolaget ser ut. Men de tittar även på om affärsidén är hållbar, vilket många företagare faller på idag. Om en blivande kund har anmärkningar i revisionsberättelsen ses det som väldigt negativt och chansen är liten att banken accepterar bolaget. Om banken tar in företaget som kund eller inte beror lite på vilka anmärkningar det är och om det finns en bra anledning till varför det ser ut som det gör. Om anmärkningarna är av engångskaraktär kan de se genom fingrarna med det, men om företaget vid upprepade tillfällen har orena revisionsberättelser är det väldigt negativt. I de mindre enmansbolagen spelar inte årsredovisningen lika stor roll, där har Bank 3 ofta nära kontakt med ägarna som ofta själva går in med ägarborgen och andra externa säkerheter. Om man tog bort revisionsplikten tror Bank 3 att man kan tappa kollen på företagets status för de kunder där man inte har en personlig kontakt med ägarna. Det händer att Bank 3 pratar med revisorn men denne är mer involverad när bolaget går dåligt och kontaktas aldrig utan företagets tillåtelse. I slutändan är det bolagets status Bank 3 bedömer och banken anser inte att den egentligen förändras beroende på om företaget har en revisor eller inte.

”Är ett bolag lönsamt är det lönsamt med revisor likväl som utan.”

För Bank 4 väger årsredovisningen väldigt tungt vid handläggning av lån då de anser att man egentligen inte kan säga något om framtiden utan enbart kan titta på historiken. Där är årsredovisningen ett kvitto på hur det har gått och hur bolaget har lyckats för Bank 4. Att revisorn har satt sin stämpel och reviderat årsberättelsen är viktigt. Bank 4 läser ofta revisionsberättelsen grundligt och ser rätt allvarligt på anmärkningar i denna. Beroende på karaktären av anmärkningen tar de antingen kontakt med revisorn eller företaget. För de mindre bolagen är det inte så populärt att ringa revisorn då företaget får betala för detta, men om banken finner det nödvändigt så självklart kontaktar de revisorn. Vad Bank 4 ifrågasätter vid en handläggning är vad företaget skall göra nu som de inte har gjort innan för att skapa

tillväxt, det blir hela tiden en avvägning mellan historik och framtid. Bank 4 tittar även mycket på affärsidén och kan säga nej till ett engagemang om de inte tror att den är genomförbar eller att entreprenören inte är kompetent nog. De undersöker vidare om företagaren har varit engagerad i något bolag tidigare, om denne är med i något konkursregister, om han har några betalningsanmärkningar och så vidare. Bank 4 vill även att företagaren skall ha en ordnad privatekonomi. På det material Bank 4 får in görs en kvalitetsbedömning. De tittar på om kunden har tänkt till, om företagaren har gjort det själv eller med sin revisor, vilket ses som en kvalitetshöjande åtgärd. Bank 4 är medvetna om att alla småföretag kanske inte har råd att lämna in verifierat material och tar hänsyn till det i sin bedömning. Bank 4 försöker jobba så nära kunden som möjligt för att lättare kunna upptäcka om det går fel, det är inte alltid de lyckas men för det mesta går det. Mycket hänger på företagarens vilja att jobba ihop med banken. Normalt följer Bank 4 upp företagen en gång om året vid årsbokslutet, men för bolag som går lite sämre kan banken följa upp dem månadsvis, eller till och med veckovis, för att snabbt kunna sätta in åtgärder. Detta kostar ju även för kunden då Bank 4 ofta kräver att även delårsrapporterna skall vara reviderade, men de anser att det ibland kan vara vettigt att dra på sig kostnader för att få bolaget att överleva. I yngre företag, utan ekonomisk historia, tittar Bank 4 mycket på prognoserna företagen lämnar in och vilka förutsättningarna är för att dessa skall kunna uppfyllas vilket ibland kan bli väldigt abstrakt.

Bank 1 tror att revisorn kommer med mycket rådgivning och tips om olika ekonomiska aspekter. De anser att revisorn bör hjälpa till att placera pengar som att göra avsättningar och liknande. Bank 2 anser att företagen ser revisionen som en trygghet och att revisorn ofta används som en rådgivare som ser till deras böcker sköts som de ska. Bank 3 tror att företagen tycker att revisorn fungerar som ett bollplank och en trygghet. Många entreprenörer vill inte jobba med papper och lämnar bort detta till en redovisnings- eller revisionsbyrå. Andra använder revisorn som en rådgivande funktion. Bank 3 tror även att vissa företag inte ser någon nytta med revisionen utan enbart ser den som en extra kostnad. Bank 4 tycker att företagen skall se revisorn som en konsult som är en del av företagets externa nätverk, det vill säga som en förtrogen. Bank 4 tror att många företagare enbart tycker att revisorn är ett hot, men revisorn är även ett hjälpmedel för bolagens interna verksamhet och i många fall hjälper även revisorn till med lösningar på det privata planet. De anser att framförallt små företag använder sin revisor för lite som rådgivare. Bank 4 tror att det är skönt för företagen att veta att bokföringen är rätt skött då det efter en tid även kan komma en skatterevision på bolaget.

4.1.2 Konsekvenser av ett avskaffande

Bank 1 kan inte se att det kommer bli besvärligare för de mindre bolagen att få låna pengar utan revisionsplikt, utan ser mer positiva konsekvenser i form av mindre kostnader och en lättare administrativ börda. De tror inte heller att kundförlusterna skulle öka eftersom de anser att de får likvärdig information från företagen ändå eftersom de har sina flöden genom banken. Bank 2 har svårt att se några konsekvenser för bankerna då de antar att majoriteten av bankerna kommer att fortsätta kräva revision om ett avskaffande skulle bli aktuellt. Man ser dock en risk att bokföringsfusket skulle öka, med mer svarta intäkter och liknande.

Bank 3 tror att småföretagaren skulle känna av kostnadslättnader för revisionsarvodet men att det skulle försvåra för bolag som väljer att inte revidera då vissa banker förmodligen inte skulle ställa upp med kredit. Bank 3 anser att för rena entreprenörer, som inte vill ägna sig åt papper, är det här förslaget egentligen inte speciellt bra.

”De kanske tycker att de först sparar in pengar, men sen kan det ju visa sig att det inte var så bra i det långa loppet.”

Bank 3 tror även att det kan bli svårare att upptäcka om ett bolag är i kris vilket skulle betyda större ansvar för bankmännen att göra mer omfattande och frekventa uppföljningar. Bank 4 tror att det kanske kommer att bli svårare för de mindre bolagen att få krediter vid ett avskaffande så till vida att banken ändå kommer att kräva ett utlåtande från någon annan. Osäkra branscher kommer nog inte få det svårare än vad de har idag att få lån då de ofta drivs av företagarens "know how". Där ser Bank 4 det mer som en förtroendefråga - att företagaren verkligen har förmåga att göra det han säger.

Bank 1 tror att det kanske kan bli aktuellt med en större insats av ägarna själva i form av en ägarborgen eller liknande. Det kan även införas direktpantsättning av investeringsobjektet eller fakturakrediter. Detta är redan idag en vanlig företeelse på bank Bank 1 då företagsinteckningar inte längre är lika mycket värda. Företagen kanske även får vara beredda att lämna ut mer information och svara på mer frågor. Däremot tror inte Bank 1 att det kommer att bli en krångligare beslutsprocess med mer regler och ramar att följa. Även Bank 2 tror att det eventuellt kan bli aktuellt med större ägarborgen eller att ägaren får satsa mer kapital själv och då de redan har ett omfattande regelverk att följa i utlåningsärenden kan de inte se att det skulle tillkomma någon förändring av dessa. Bank 3 kan se att det skulle bli mer och grundligare uppföljningar av företagen. Det kanske även skulle bli tuffare för småföretagare då banken eventuellt skulle kräva mer säkerheter och större kontroll. Bank 3 tror också att det kanske skulle bli aktuellt att banken skulle kräva att ägarna går in med mer egetkapital. Självfallet skulle de även ha fler och noggrannare uppföljningar av bolagen och kräva in mer information i form av exempelvis kvartalsrapporter som skall se skapliga ut. Detta skulle innebära högre krav på bolagens ekonomifunktion, men banken skulle inte kräva att ett mindre bolag hade en separat ekonomiavdelning. Idag arbetar Bank 3 efter ett omfattande regelverk med interna regler som beskriver hur kreditgivningen skall bedrivas. Dessa kanske skulle komma att utökas vid ett avskaffande av revisionsplikten, dock skulle man troligtvis ha lika många beslutsnivåer. Bank 4 tror inte att det skall bli någon större förändring av handläggningen för nystartade företag. De skulle inte vinna någonting på att höja företagsinteckningarna eftersom det inte skulle ge dem mer i slutändan ändå. Det skulle inte heller vara aktuellt för Bank 4 att ta ut en orimligt hög ägarborgen eftersom borgenären ändå måste vara god för beloppet. Det enda som skulle vara lönsamt för Bank 4 är att ta en större realpant som pengar eller fastigheter, vilket inte alla har möjlighet till. Däremot skulle nog Bank 4 skärpa kraven för utlåning vilket skulle innebära fler regler att följa samtidigt som beslutsnivåerna nog skulle vara desamma.

"Vi har ju flera regler som säger hur vi skall förhålla oss vid kreditärenden, en lathund eller en manual. Det skulle säkert bli tillägg och skärpning av den vid ett avskaffande."

Bank 1 kan inte se något alternativ till revisionsplikten. Bank 2 kunde eventuellt se att man istället för revisionsplikt krävde att ekonomiansvarig på företagen hade någon typ av formell utbildning. Bank 2 trodde att detta kanske skulle sänka kostnaderna något, men samtidigt skulle kanske inte trovärdigheten på den ekonomiska rapporten vara lika hög. Bank 2 skulle även gärna se att man, istället för att slopa revisionsplikten för mindre aktiebolag, införde en ny bolagsform som skulle vara ett slags mellanting mellan ett aktiebolag och en enskild näringsidkare eller handelsbolag som då skulle ha frivillig revision. Bank 3 anser att de mindre bolagen istället skulle ha någon form av redovisningsplikt, vilket skulle innebära att bolagen måste ha en redovisningsbyrå som hjälper dem med avstämningar och liknande.

Då Bank 4 skulle bli mer tveksam till huruvida bolagen sköts på rätt sätt, skulle de kunna tänka sig att det kanske skulle bli någon form av auktorisation av redovisningsbyråer, vilka de skulle kräva att bolagen anlidade istället för en revisor.

”Redovisningen skulle inte få skötas av någon som bara råkade kunna det utan det skulle finnas någon form av auktorisation i bakgrunden.”

4.2 Riskkapitalbolag

Då även riskkapitalbolagen är anonyma har vi valt att kalla representanterna för dessa för Finansiär 1, Finansiär 2 och så vidare.

4.2.1 Nyttan med revision

Finansiär 1 anser att revisionsplikten är viktig för investerare och externa aktieägare som en säkerhet på att räkenskaperna är i sin ordning och skulle alltid ställa som krav att det finns en extern auktoriserad revisor vid en investering i ett bolag.

”I nystartade bolag där det inte finns några räkenskaper att titta på skulle vi kräva att de under det första bokslutsåret ordnade med en revisor”

Alltså att varje bokslut skall vara reviderat av en extern revisor i fortsättningen. Finansiär 2 anser att ett avskaffande av revisionsplikten låter positivt och tror att det skulle ge de mindre företagen en viss administrativ lättnad men tror samtidigt att man egentligen siktar in sig på fel sak. Finansiär 2 tror att de mindre bolagen hade gjort större besparingar om man istället hade förenklat de olika företagsskatterna som enligt dem verkar vara en större administrativ börda. Samtidigt som Finansiär 2 är positiv till avskaffandet skulle de förmodligen vilja att bolag de investerar i reviderar i framtiden.

”I och med att vi har som mål att bygga bolag som skall bli stora är revisionskostnaden försumbar i sammanhanget, och då är det viktigare att det är ordning och reda på allting och att det inte är fel på bokslut och så vidare.”

Finansiär 3 har en negativ inställning till ett avskaffande, de anser att det måste finnas någon typ av kontroll för finansiärer av mindre bolag. De kan inte se vad de annars skulle ha som utgångspunkt då årsredovisningen inte längre skulle vara objektiv. Det reviderade materialet är för dem en förutsättning för en fortsatt diskussion och har svårt att tänka sig Sverige utan revisionsplikt.

”Jag har svårt att tänka mig Sverige utan revisionsplikt för små bolag, skulle det bli något slags vilda västern då eller?”

Då Finansiär 3 tar en stor risk vid investeringar och inte har några säkerheter måste de vara extra noga med bedömningen. Det skulle därför bero på investeringsbeloppet om Finansiär 3 skulle fortsätta kräva revision eller inte av företagen. Finansiär 4 är inte heller positiv till ett avskaffande. De tycker att revisionen är en viktig del i små bolag och har svårt att se hur kostnaden skulle kunna vara större än nyttan, speciellt som Finansiär 4 med all säkerhet skulle fortsätta att kräva revision för sina kunder.

”Det är ju konstigt att vissa bolag inte skulle behöva revisorer, det är ju som att underkänna en hel yrkesgrupp, att de inte gör någon nytta.”

Finansiär 4 anser inte att kostnaderna för revision i små bolag är särskilt hög och tror inte att det är den som är orsaken till om bolagen utvecklas eller inte. De anser även att revisionen är för att se till att man följer aktiebolagslagen. Finansiär 4 tycker att regelverket är bra då det ökar jämförbarheten och att alla vet vad de har att rätta sig efter. Finansiär 4 anser att det finns

många andra frågor man borde driva istället för revisionsplikten när det gäller bolagens utveckling och tycker det hade varit bättre att anpassa EU till vår regleringsnivå i den här frågan.

De yngre bolagen Finansiär 1 går in i har ofta ingen ekonomisk historia att titta på, då går man ofta på idén eller uppfinningen vid investeringsbeslut. Men när man köper upp lite äldre bolag går deras egen revisor in och ser över böckerna då de anser att företagets egna bedömningar inte alltid är objektiva.

”Företagets revisor är ju något påverkad av att vara revisor för det bolaget, då använder vi en revisor från någon annan revisionsfirma för att få en helt objektiv bedömning.”

Men det är även viktigt att företagen reviderar fortlöpande så att Finansiär 1 vet att tillgångarna finns kvar i bolaget samt att man vid eventuell försäljning kan visa för köparen att företaget skötts på rätt sätt. De anser att revisionen ger en viss trygghet vid investeringsbeslut på så sätt att man vet att balansräkningen stämmer något så när, att tillgångarna faktiskt finns i bolaget samt att arbetsgivaravgifter och skatter är betalda. Samtidigt är Finansiär 1 medvetna om att revisorerna enbart gör stickprov och inte är någon garanti för att allt står rätt till med bolaget, men anser att det är bättre än att inte ha någon alls. Finansiär 1 förbehåller sig alltid rätten att gå in och kontrollera räkenskaperna genom ett aktieägaravtal och det är även vanligt att de själva utser revisorn för bolaget, ofta någon från de större revisionsfirmorna. För Finansiär 2 är det centrala vid en investering att entreprenören bakom bolaget är kapabel att genomföra sin idé. Sedan är det också viktigt att produkten är unik, att det finns marknadspotential och att kunden är villig att betala för produkten. De anser sig inte riktigt investera i en balansräkning och lägger ner väldigt lite egen tid på att gå igenom reviderade årsredovisningar i de mindre bolagen.

”Vi lägger mer vikt vid att bedöma den kommersiella potentialen än formalia, men formalian måste vara rätt.”

Även då det finns reviderade bokslut tillgängliga har de alltid möjlighet att påkalla en egen revisor vid granskning av företagets siffror. Samtidigt som den reviderade årsredovisningen inte är det centrala vid investeringsbeslut tycker Finansiär 2 ändå att revisionen är viktigt för företagets alla aktörer och intressenter att luta sig mot. Det är en trygghetsgaranti att en tredje oberoende part går igenom räkenskaperna och ser att företaget drivs på rätt sätt, både i ett styrelse- och ett ägarperspektiv. För Finansiär 4 är årsredovisningarna en viktig del då de vill ha bra översikt på balans- och resultaträkningen. De anser att revisionen är viktigt för trovärdigheten och bolagets framtid då företagen ibland har ihåliga balansräkningar. Detta hänger ofta ihop med okunskap och brist på intern ekonomisk kunskap vilket revisorerna kan tillföra. För att bolaget skall kunna utvecklas och få extern finansiering i framtiden är trovärdigheten viktig. Finansiär 4 anser att det redan från början är bra att ha god ordning på siffermaterialet. Men samtidigt anser Finansiär 4 att den reviderade årsredovisningen i de mindre bolagen enbart är en hygienfaktor, det avgörande är de som står bakom bolaget – ledning och styrelse, men även affärsplan och utvecklingsmöjligheter.

”Vi tittar inte normalt på årsredovisningen innan vi vet om vi vill investera i bolaget eller inte. Vi ser det som en hygienfråga som granskas det sista man gör innan man går in i ett bolag.”

Även om Finansiär 4 skulle vara missnöjda med ordningen på böckerna är det inte säkert att de skulle undvika att investera i bolaget, däremot skulle de kräva ordning i framtiden. Med

revision och bra ordning går processen mycket lättare och det ökar trovärdigheten för hela bolaget. Desto mer välrenommerad revisionsbyrå ett företag anlitar, desto mer vet Finansiär 4 vad de kan bocka av. De tar dock alltid in sina egna revisorer och jurister vid en genomlysning. Det finns alla varianter av rena och orena revisionsberättelser. Finansiär 4 läser igenom revisionsberättelsen och går igenom vad som krävs för att åtgärda felen. En oren berättelse har dock aldrig varit ett skäl till att man valt att inte investera i ett bolag. För Finansiär 3 är hela det reviderade bokföringsmaterialet viktigt som diskussionsunderlag, men de går även mycket på affärsplan och affärsidé. I de nystartade företagen, utan ekonomisk historia, går de väldigt mycket på känsla.

”Alla människor är inte duktiga på att skriva affärsplaner, alla människor är inte duktiga på att verbalt formulera sig och då får man ha en maggropskänsla, det och referenser.”

Finansiär 3 pratar inte ofta med revisorerna men de finns alltid tillgängliga via bolaget om det är något man undrar över. Den viktigaste komponenten för Finansiär 3 i ett företag är dock människan bakom. Finansiär 3 försöker därför bedöma om entreprenören har möjligheter att lyckas som affärsman, vilket är det svåra idag. Detta gör man genom att ställa frågor så att företagaren själv börjar reflektera. Finansiär 3 anser att de vanligaste skälen till konkurser är att man har överskattat marknaden, underskattat konkurrensen, överskattat sig själva eller har dålig kunskap om branschen, vilket gör att Finansiär 3 ofta ifrågasätter prognoser och affärsplaner. De försöker vara så pedagogiska i sina frågor att entreprenören själv till slut inser att det inte är hållbart. Finansiär 3 gör även frekventa uppföljningar i form av ett frågeformulär som skickas ut till företagen var fjärde månad. Formuläret har standardsvar och avviker något svar ringer Finansiär 3 upp bolaget och frågar vad det är som har hänt och varför det inte går bättre. Uppföljningen är ett skydd som gör det möjligt för Finansiär 3 att snabbt sätta in åtgärder om det skulle gå dåligt för ett företag.

Finansiär 2 anser att revisorn hjälper till att hålla ordning på företagets räkenskaper och ser till att ekonomifunktionen fungerar som den ska. Men revisorn bör även vara lite förutseende och hjälpa företaget att planera inför framtiden. Finansiär 2 anser således att revisorn både har en kontrollerade funktion; att se till att företagen håller sig inom de lagar som finns uppställda, samt en coachande funktion; att utmana ekonomifunktionen. Finansiär 4 anser att revisionen har en relativt stor funktion och inte bara som en lagreglerare. Då alla aktiebolag inte alltid har kunskap att hantera aktiebolagslagen hjälper revisorerna företagen, inte bara som kontrollanter men även som rådgivare. Finansiär 4 anser att revisorerna hjälper företagen att få ordning på sin ekonomistyrning så att bolagen exempelvis kan börja mäta sina produktkostnader och se vilka marginaler man har, detta är viktigt för styrningen av företagets framtida utveckling. Finansiär 4 anser att revisorerna har egenintresse av att bolaget växer och blir större då det innebär att de får större revisionsuppdrag. Ofta hänger samma revisionsbolag med bolaget under tillväxtperioden. Om revisionsbyrån är stor ser Finansiär 4 det inte som negativt att företaget har haft samma revisor då de större revisionsfirmorna har större kompetensbredd i bland annat internationella frågor. Små revisionsbolag har dock svårt att växa med bolagen, så där kräver nästan alltid Finansiär 4 att bolaget byter till ett av de större välrenommerade revisionsbolagen som har både revisionskunskap och skattekompetens. Finansiär 3 anser att många företagare är bra på att göra affärer men lämnar siffermaterialet lite därhän. Det måste då finnas en ordningsman som strukturerar upp så att det inte går överstyr.

”En bra entreprenör skall inte sitta med böcker, det är slöseri med tid. Det är bättre att han plöjer marken och att vi andra går och sår.”

Finansiär 3 anser att om entreprenören faller ifrån skall företaget inte falla ihop som ett korthus, här ser man revisionen som ett bra komplement till att hålla ihop strukturen. Finansiär 3 ser också revisionen som en försäkring för bolagen, när revisorn skriver under tar denne på sig ett stort ansvar för vad han har sett eller undvikit att se. Det är även en läroprocess för företagen då revisorn säger vad bolagen får och inte får göra.

4.2.2 Konsekvenser av ett avskaffande

Finansiär 1 anser att det kan bli svårare för de bolag som väljer att inte revidera att få riskkapital i framtiden. Detta då det är svårt att gå in i ett bolag som inte har reviderat på flera år eftersom man inte vet om tillgångarna faktiskt finns och att allt har skötts som det ska. Finansiär 1 skulle i en sådan situation välja att inte investera. Finansiär 2 skulle tänka sig att företagets styrelse skulle kunna känna sig obekvämt vid ett avskaffande då de har det yttersta ansvaret för årsredovisningen.

”Styrelsen kommer ju förmodligen inte att skriva på årsredovisningen om man inte har en tredje part som har varit inne och granskat resultatet.”

Finansiär 2 sitter ofta med i styrelsen för de bolag de investerar i vilket ger dem en viss inblick i hur företaget hanterar sin bokföring, men samtidigt skulle man inte vilja ha ansvar för några felaktigheter som skulle dyka upp. Finansiär 2 kan även se fördelar med ett avskaffande som minskade kostnader och en mindre byråkrati. Detta tror Finansiär 2 skulle skapa förutsättningar för att mer bolag skulle bildas samt att aktiebolagsformen skulle bli ett populärare alternativ till enskilda näringsidkare och handelsbolag. Alltså en större entreprenöriell aktivitet som skulle ge Finansiär 2 möjlighet till fler investeringsobjekt. Finansiär 2 tror däremot inte att det kommer försvåra för företagen att få riskkapital då de anser att det vitala är att offentlighetsprincipen och informationsplikten för aktiebolag finns kvar så företagets intressenter lätt kan uppdatera sig om företagets aktuella situation. Finansiär 4 anser att ett avskaffande kommer att sänka värdet på bolagen vilket kommer att bli mer kostsamt för företagen i längden. Latenta skatteskulder bakåt i tiden kommer Finansiär 4 att skriva av sig risken för och de skulle i så fall drabba företagarna personligen. De tror även att det skulle kunna försvåra för de mindre företagen att få riskkapital på grund av kontrollskälet. Finansiär 4 ser också risker med att man börjar töja på reglerna om en revisor inte går in och granskar, exempelvis när man skall upprätta en kontrollbalansräkning och liknande. Man tror också att det kommer bli en ökad belastning på skattmyndigheten. Då det finns ett direkt skadeståndsansvar för styrelseledamöter hamnar dessa ibland i kontrollbalansräkningsfrågor och likviditetsproblemfrågor. Finansiär 4 tror att revisorns roll är väldigt viktig för att hantera detta på ett vettigt sätt.

”För man förändrar ju inte lagreglerna för att man tar bort revisionsplikten utan ansvaret för styrelsen är densamma, det betyder ju att osäkerheten att sitta i styrelsen i den här typen av bolag ökar.”

Finansiär 4 tror att detta kommer att betyda att man kommer att få svårare att hitta kompetent styrelsebemanning för små bolag och att det kommer att bli B-bolag på alla sätt. De tror att många välrenommerade personer kanske drar sig för att sätta sig i styrelsen för den här typen av bolag då styrelsemedlemmarna själva måste ha mer koll i och med att deras ansvar blir samma som tidigare. Men de tror att andelen företag som inte reviderar kommer att bli liten då dessa företag riskerar att begå felaktigheter som de senare kommer att få lida av gentemot skattemyndigheter och ekobrottsmyndigheter. Finansiär 3 tror inte att ett avskaffande hade fått några konsekvenser för nystartade bolag, men för bolag i expansionsfas tror man att det skulle

kunna försvåra möjligheterna till att anskaffa riskkapital. I vissa fall där man går in med en mer äventyrlig finansieringsnivå hade Finansiär 3 eventuellt skärpt kraven på bolagets ekonomifunktion och fodrat att den sköttes av någon med relevant utbildning. De kan även tänka sig att de kommer att ta in en annan expert eller referens för att trygga beslutsunderlaget. Finansiär 3 anser att det även finns en risk att folk börjar fuska mer med bokföringen. De tror att de som är benägna att göra det idag kanske avstår på grund av att det finns risk att bli upptäckt vid en revision.

Finansiär 1 jobbar enbart med sina egna pengar och har således inga strikta rutiner hur de går tillväga vid ett investeringsbeslut. De går mycket på känsla samtidigt som de kollar upp personerna bakom företaget och mycket av deras investeringar kommer till dem genom kontakter. Detta gör att ett avskaffande troligen inte kommer att påverka deras handläggning nämnvärt, speciellt inte som de med all säkerhet kommer att fortsätta att kräva revision vid ett avskaffande. Finansiär 2 anser att det i vissa fall skulle bli aktuellt att ta extern hjälp i utvärderingen om man inte hade revisionen att luta sig mot.

”Idag litar man ju på de årsredovisningar som finns i och med att de är granskade men då hade man kanske gjort några stickprov om det är några komponenter som man behöver säkerställa.”

Finansiär 2 anser inte att ett avskaffande kommer att påverka deras handläggning nämnvärt. Kanske att de kommer att göra lite noggrannare efterforskningar och att de själva går igenom räkenskaperna. De kommer nog även att ställa högre krav på företagens ekonomifunktion och de finansiella rapporterna. Om de i framtiden väljer att investera i företag som inte har reviderat kommer de förmodligen att vilja att en revisor reviderade det sista bokslutet. Då Finansiär 2 redan idag arbetar efter en ganska rigid investeringsprocess med genomlysning av bolagets alla komponenter kan de inte se att den kommer att formaliseras ytterligare vid ett avskaffande. De säger också att i slutändan handlar det ändå mest om magkänsla. Finansiär 4 tror att det skulle bli hårdare fokus på att räkenskaperna verkligen har skötts som de skall vilket skulle medföra ökade kostnader för investeringsprocessen. Revision eller inte kommer inte att bli den faktor som avgör om det blir en investering eller inte för Finansiär 4 vid ett investeringsbeslut, men det kommer att öka osäkerhetsfaktorn. Finansiär 4 skulle ha samma krav på oreviderade företag som för reviderade men kan se en risk att oreviderade bolag skulle ha svårare att uppfylla de kraven då det skulle finnas fler frågetecken och mer att utreda. Finansiär 4 vet att en revision inte utesluter att det finns några fel men tror ändå att riskfaktorn skulle öka med icke reviderade bokslut. Finansiär 4 har idag en ganska välstrukturerad investeringsprocess med en stor vana i att hantera den här frågan. Vid genomlysningen av investeringsobjektet ser de över allt från affärsplan, styrelse och ledning till den formella biten. Ett avskaffande av revisionsplikten hade krävt en större översyn på den formella delen och även inneburit att Finansiär 4 hade fått undersöka hur företaget skötts bakåt i tiden om det inte har reviderat. Ett företag som inte har reviderat de sista åren ökar risken för bakåtliggande skatteskulder, skulder som Finansiär 4 med all säkerhet skulle skriva bort risken för. Finansiär 4 skulle inte kräva in mer information av oreviderade bolag, de skulle bara försäkra sig om att den information som finns verkligen är korrekt vilket skulle innebära större fokus på företagens ekonomifunktion. Redan idag har Finansiär 4 ofta krav på att ekonomin skall skötas av någon med relevant utbildning och med rätt kompetens i de små bolagen.

”De här bolagen skall ju inte vara bemannade efter hur de ser ut idag, utan för vad de har för destination.”

Annars anser Finansiär 4 att bolagen växer ur sin egen kompetens, vilket ofta händer idag. Finansiär 3 tror att investeringsprocessen kan bli krångligare vid ett avskaffande då det fortfarande finns redovisningsmaterial att gå igenom, skillnaden är att tillförlitligheten på materialet kan ifrågasättas mer. Finansiär 3 anser inte att de kan höja kraven för investeringar vid ett avskaffande av revisionsplikten. För att trygga sina pengar måste Finansiär 3 istället vara duktig på att ställa frågor till respektive låntagare och göra klart för sig vilken karaktärsbild och vilka möjligheter han har. Idag ser gärna Finansiär 3 att även ägaren själv satsar en del pengar då det är mycket lättare att ta risker med någon annans pengar. I början vill de gärna att företagen skall ha en soliditet på minst 20 %, en siffra som mycket väl skulle kunna höjas vid ett avskaffande.

Om ett bolag inte reviderar men istället har lagt ut sin bokföring på en välrenommerad bokföringsbyrå skulle detta påverka Finansiär 1: s investeringsbeslut positivt, vilket kan ses som ett alternativ till revisionsplikten. Finansiär 2 hade tankar på att en extern bokföringsbyrå skulle kunna vara ett alternativ, vilket påminner om Finansiär 1: s funderingar. Finansiär 2 anser att en oberoende certifierad ekonomifunktion, utan egenintresse, skulle kunna fungera som ett mellanting mellan en bokhållare och en revisor. Finansiär 4 kan inte se något alternativ till revisionsplikten. De tror att nya rutiner enbart skulle skapa förvirring och osäkerhet. De anser att aktiebolagslagen och att följa god redovisningssed är en bra grund för att få driva verksamhet då alla vet vad det handlar om och vet hur resultat- och balansräkningen skall se ut.

”Fyra ögon ser mer än två, det spelar ingen roll hur duktig två är utan det går ändå att göra misstag.”

Finansiär 3 kan inte se något alternativ till revisionsplikten, det skulle i så fall vara att någon annan skulle komma in och värdera materialet, vilket enbart skulle vara att ändra titeln på den som reviderar.

5 Analys

I detta avsnitt knyts det empiriska materialet an till den teoretiska referensramen som tidigare framställts. Vi har strukturerat upp analysen under olika huvudrubriker med anknytning till våra frågeställningar. Avslutande finns det en sammanställning över det material vi har analyserat.

5.1 Banker

5.1.1 Revisionens nytta för bankerna

För samtliga banker är den reviderade årsberättelsen en bra grund att utgå från vid kreditbeslut. De anser att årsberättelsen visar bolagets status och är ett kvitto på hur det har gått för företaget. Att den är reviderad betyder mycket för huvuddelen av bankerna då revisionen försäkras dem om siffrorna har substans bakom sig och att bokföringen görs på rätt sätt. Dock nämner en av respondenterna att för en- eller tvåmansbolag, som ställer egna säkerheter så spelar revisionen mindre roll. Där har man även nära kontakt med ägaren vilket gör att banken lättare kan bedöma bolagets status. En annan respondent säger att den reviderade årsberättelsen inte är nödvändig för befintliga kunder där de får information om företagens status genom dess flöden genom banken. Två av bankerna säger att de ser allvarligt på anmärkningar i revisionsberättelsen och för en av dem kan detta, beroende på vilken karaktär anmärkningen är av, vara avgörande för kreditbeslutet. Över lag har bankerna mest kontakt med revisorn när företaget går lite sämre eller är på väg in i en kris, ofta vill bankerna även ha in mer information när företagen är i den här situationen. Som komplement till årsredovisningen tar samtliga banker kreditupplysningar samt hämtar information från UC om sina kunder. Bankerna tittar likaså på affärsidén och människan bakom företaget och anser att även dessa komponenter är viktiga delar vid en kreditansökan. De gör även grundliga uppföljningar för att kunna följa företagets utveckling.

Enligt intressentmodellen har ägarna i större företag dålig insyn i bolaget och använder ofta årsredovisningen till att utvärdera ledningens arbete. I de mindre bolagen är ofta ägare och ledning samma person vilket gör att ett av syftena med revision faller bort. Ledningen (det vill säga ägaren i vårt fall) har dock nytta av revisionen då den ökar räkenskapernas trovärdighet gentemot banker och andra kreditgivare. Så är fallet för de flesta mindre aktiebolag när de gör kreditansökningar hos exempelvis banker. Bankerna använder då företagets reviderade årsredovisning som bedömningsunderlag för bolagens förmåga att betala tillbaka begärda lån. Varför bankerna gör sådana grundliga efterforskningar vid kreditärenden beror delvis på att de enligt bankrörelselagen 2 kap 13 § endast får bevilja kredit till dem som kan förväntas betala tillbaka den. Men den viktigaste anledningen till att bedöma företagets återbetalningsförmåga är att banken vill ha tillbaka sina pengar. Den information respondenterna säger sig ta del av går till viss del i linje med vad tidigare forskning visar. Generellt hämtar banker information från företagets årsredovisning men det är långt ifrån det enda de tittar på. Enligt Broomé, Elmér och Nylén är företagsledningens kompetens en av de viktigaste faktorerna för företagets framgång, en faktor som få av våra respondenter lade någon större betoning på. Vid kreditbeslut bedöms även verksamhetens utveckling genom att bland annat titta på företagets konkurrenskraft och kostnadsstruktur vilket inte många av våra banker nämnde. De respondenter som inte ansåg att den reviderade årsredovisningen vägde speciellt tungt hade annan information att bygga sin bedömning på.

5.1.2 Revisionens nytta för företagen

Huvuddelen av bankerna ser revisorn huvudsakligen som en rådgivare som kommer med råd och tips till företagets ekonomifunktion. En av bankerna avviker i sin åsikt och tror istället att många av bolagen inte ser nyttan med revision utan enbart ser den som en onödig utgift. Densamme ser dock gärna att företagen mer frekvent använder revisorn som en rådgivare.

Vad respondenterna anser om revisorns roll i de mindre företagen går emot vad de nya reglerna säger om revisorns oberoende. För att revisorn skall kunna säkerhetsställa trovärdigheten på företagets finansiella information krävs att denna både är kompetent och oberoende. Enligt analysmodellen skall revisorn utvärdera om det finns faktorer som kan påverka objektiviteten, självständigheten och opartiskheten i revisionsuppdraget. Om revisorn anser att så är fallet skall denna avsäga sig uppdraget. Oberoendet kan komma att ifrågasättas om revisorn sköter företagets bokföring eller fungerar som rådgivare samtidigt som han reviderar det, vilket är fallet enligt våra respondenter. Revisorn roll är att granska redovisningen, inte utföra den.

5.1.3 Konsekvenser av ett avskaffande

Majoriteten av bankerna tror att det kommer att försvåra för de bolag som väljer att inte revidera att få kredit, men samtidigt kan de se vissa kostnadslättnader för företagen. En av respondenterna anser även att handläggarna kommer att få större ansvar på sig att göra tätare uppföljningar då det kommer att bli svårare att upptäcka om ett företag är på väg in i en kris.

Anledningen till att företagen skulle få svårare att få kredit är att det skulle bli svårare för bankerna att analysera det material företagen lämnar in. Som intressentmodellen visar är det inte enbart ägarna som har intresse av företagets ekonomiska information, utan även olika intressenter som exempelvis banker. För att dessa skall kunna lita på att den information företagen lämnar till dem är tillförlitlig granskar en revisor företagets redovisning och lämnar ett uttalande om denna. Om informationen inte är reviderad minskar således tillförlitligheten vilket försvårar en bedömning av företagets ekonomiska situation.

Flertalet av respondenterna anger även att de förmodligen skulle fortsätta att kräva revision av sina kunder vid ett avskaffande. Detta stämmer överens med vad Thorell & Norberg säger om att kreditgivarna är en av de intressenter som har störst nytta av redovisningsinformationen och därför gärna ser att denna är reviderad då revisionen blir som en extra säkerhet.

5.1.4 Förändringar av handläggningen

Samtliga banker skulle förändra sin handläggning av kreditärenden om ett avskaffande infördes. De pratade bland annat om att införa ett striktare regelverk samt genomföra fler och grundligare uppföljningar av företagen. De skulle även kräva mer insats av företagen själva i form av högre ägarborgen, mer egetkapital och någon form av pantsättning. Bankerna skulle även begära in mer information av företagen för att kunna göra en tillfredsställande kreditbedömning.

Detta stämmer överens med vad som sägs om asymmetrisk information. Företagen besitter information som banken inte har tillgång till och problemet för banken är att vid kreditbeslut ha tillräckligt med information för att kunna bevaka sina intressen. Detta innebär att informationen är asymmetriskt fördelad vilket gör att banken behöver någon slags kontroll över företagen för att försäkra sig om att dessa uppfyller bankens krav. Om informationen som företagen lämnar inte är reviderad minskar dess tillförlitlighet och banken behöver därför

någon annan typ av kontroll. Vid ett avskaffande av revisionsplikten kräver därför bankerna mer säkerhet från företagen för att försäkra sig om att dessa kan betala tillbaka sin kredit.

5.1.5 Alternativ till revisionsplikten

Som alternativ till revisionsplikten kan flertalet av bankerna se att man istället höjer kraven på företagets ekonomifunktion och exempelvis kräver att bolagens ekonomi skall skötas av någon med formell utbildning. De är dock eniga att någon typ av extern kontroll krävs. En annan variant är att man skulle införa någon form av auktorisation av redovisningsbyråer som banken skulle kräva att företagen anlitate.

Detta går i linje med hur det fungerar i Tyskland där en kontrollant, i form av en revisor eller licensierad skatterådgivare, överblickar boksluten som ett alternativ till fullständig revision. Detta skulle även innebära en alternativ kostnad för företagen, vilket går emot vad Thorells och Norbergs skriver i sin utredning om att avskaffa revisionsplikten, där huvudargumentet är att sänka företagets kostnader.

En av respondenterna var även inne på att skapa en ny typ av bolagsform, som skulle vara ett slags mellanting mellan ett aktiebolag och en enskild näringsidkare eller handelsbolag, där ägaren fortfarande hade ett visst ansvar och med frivillig revision. Då ägarna för ett aktiebolag endast ansvarar för det insatta kapitalet i företaget ställer detta krav på hur bolagets ställning och resultat redovisas utåt. Detta krav är inte lika starkt för bolag där ägaren har personligt ansvar, således minskar syftet med revisionen för den här typen av företag.

5.1.6 Sammanställning av analysresultatet

	Bank 1	Bank 2	Bank 3	Bank 4
Inställning till avskaffandet av revisionsplikten	Blandade känslor	Negativ	Blandade känslor	Negativ
Revisionens betydelse vid handläggning av kreditärenden	Liten	Stor	Liten för enmansbolag	Stor
Skulle det bli en fler regler att följa vid handläggningen?	Nej	Nej	Nej	Nej
Skulle ni kräva mer info av företagen?	Ja	Vet ej	Ja	Ja
Skulle ni kräva mer säkerheter av företagen?	Ja	Ja	Ja	Ja
Skulle ett avskaffande påverka företagets möjligheter till krediter?	Nej	Ja	Ja	Ja
Skulle ni fortsätta att kräva revision?	Nej	Ja	Från fall till fall	Nej

Tabell 3: Egen bearbetning, *Sammanställning av analysresultatet*

5.2 Riskkapitalbolag

5.2.1 Revisionens nytta för riskkapitalbolagen

Tre av fyra respondenter har en negativ inställning till att avskaffa revisionsplikten, och lika många skulle fortsätta att kräva revision av sina investeringsobjekt. De anser att revisionen fungerar som en säkerhet på att investeringsobjektens räkenskaper är i sin ordning, och ett par av dem tycker att det finns viktigare aspekter än avskaffandet av revisionsplikten att diskutera för mindre företag. Att en extern part har gått in och gjort en objektiv bedömning blir en trygghetsgaranti för respondenterna. Flera av dem anser att det har betydelse vem som utför revisionen och ser helst att revisorn kommer från en av de större välrenommerade revisionsbyråerna. I de bolag de beslutar att investera i byter de ut revisorn om denna kommer från en mindre byrå. Samtliga riskkapitalbolag anser att den reviderade årsberättelsen är en trygghet och en bra utgångspunkt, samtidigt som den inte är avgörande vid ett investeringsbeslut. De viktigaste faktorerna är istället affärsidé, utvecklingsmöjligheter samt entreprenören bakom företaget. Huvuddelen av respondenterna använder, i de företag som har en ekonomisk historia, en egen revisor till att gå över företagets finansiella ställning vid en genomlysning.

Riskkapitalbolag tar en större risk vid investeringar än banker och har ofta inte några specifika säkerheter. För att minska risken är det viktigt att minimera osäkerheten och där fyller revisionen en viktig funktion. Revisionen minskar den osäkerhet som finns om företagets ekonomiska situation då den ökar tillförlitligheten på den finansiella informationen. Det är därför inte förvånande att majoriteten av respondenterna har en negativ inställning till avskaffandet av revisionsplikten och ser revisionen som en trygghet. Att de tar in en egen revisor vid genomlysning av företagen ökar också till viss mån säkerheten då revisorn i detta fall jobbar på uppdrag av riskkapitalbolagen. Företagens revisor skall ju visserligen tillvarata samtliga gruppers intressen men i mindre bolag är ofta ägare och styrelse samma person, vilket gör att den som är föremål för granskningen utser vem som skall granska denna. I den här typen av bolag är det därför svårt att upprätthålla en oberoende revision vilket gör att tilltron och värdet på revisionen minskar. Då riskkapitalbolag vill att företagen skall expandera är det även viktigt för dem att grundligt gå igenom affärsplan, utvecklingsmöjligheter samt bedöma ledningens eller företagarens kompetens, vilket samtliga respondenter anger är centrala bedömningskriterier. Detta kan ses som mer mjuka och informella variabler jämfört med det formella materialet som årsredovisning och liknande. Deakins och Hussain skriver att finansiell information, i form av prognoser, är förknippad med en viss osäkerhet och menar därför att entreprenörens förmåga och erfarenhet är viktigt vid en bedömningsprocess. Detta stämmer också överens med vad våra respondenter tyckte var centrala bedömningskriterier i investeringsprocessen. Att respondenterna gärna ser att bolagen anlitar större välrenommerade redovisningsbyråer kan ses som att de vill öka oberoendet i revisionen. Oberoende är ett kriterium som revisorn måste uppfylla enligt den nya revisorslagen som kom 2002. I större företag kan detta vara lättare att uppnå då revisorer och redovisningskonsulter ofta jobbar på olika avdelningar.

5.2.2 Revisionens nytta för företagen

De flesta av riskkapitalbolagen anser att revisorn både har en kontrollerande och coachande funktion. Kontrollerande i den aspekten att han ser till att företagen håller sig inom lagens ramar och coachande då han fungerar som ett stöd och rådgivare till företagets ekonomifunktion. Respondenterna nämner att revisorn bör hjälpa företagen att planera inför framtiden samt ordna upp ekonomistyrningen för att på så sätt öka tillväxten i företaget, en

respondent anser att revisorn har egenintresse i att företagen växer då det innebär att revisionsuppdragen blir större. Ett av riskkapitalbolagen ser även revisionen som en försäkring för företaget då revisorns underskrift betyder att denna har skrivit på sig ett stort ansvar för vad han har sett eller undvikit att se.

Att som revisor granska ett företags räkenskaper och samtidigt fungera som ekonomisk rådgivare är förbjudet enligt lag och gör revisionen oanvändbar. Analysmodellen som finns angiven i revisorslagen anger att revisorn måste ta ställning till om det finns skäl att ifrågasätta objektiviteten, självständigheten och opartiskheten i revisionsuppdraget, i så fall skall revisorn avsäga sig uppdraget. Om revisorn skulle ha den dubbla funktion som samtliga respondenter anger att han skulle betyda att han inte längre skulle kunna skriva under revisionsberättelsen.

5.2.3 Konsekvenser av ett avskaffande

De flesta respondenter anser att det kan bli svårare, för de bolag som väljer att inte revidera, att få riskkapital i framtiden mycket på grund av att kontrollen skulle försämrats och det skulle bli svårt att veta om det verkligen finns substans bakom balansräkningen. Ett par av riskkapitalbolagen nämnde att det även skulle öka osäkerheten för styrelsen då dessa har det yttersta ansvaret för årsredovisningen. Detta skulle innebära att det skulle bli svårt att hitta kompetenta styrelsemedlemmar då dessa inte vill ha ansvar för eventuella felaktigheter som kan dyka upp vid avsaknad av revision. En av respondenterna nämnde också att de skulle skriva bort risker för oegentligheter i bokföringen för bolag som inte revider, som latent skatteskulder. På så sätt drabbar de företagaren personligen och inte själva bolaget. Det var även två av respondenterna som trodde att bokföringsbedrägerier skulle komma att bli vanligare vid avsaknad av en extern kontrollant. Enbart en av respondenterna såg några positiva konsekvenser med ett avskaffande och nämnde då följder som minskade kostnader och mindre byråkrati för de mindre bolagen. Detta skulle innebära att fler bolag bildades och att aktiebolagsformen skulle bli en populärare bolagsform, det vill säga en större entreprenöriell aktivitet som skulle ge riskkapitalbolagen fler möjliga investeringsobjekt.

Syftet med revision är att försäkra sig om att bolagets information om redovisning och förvaltning är tillförlitlig för samtliga intressenter. Om då informationen inte är reviderad minskar förtroendet för den och den blir svårare att använda som beslutsmaterial. För riskkapitalbolag är inte formalia det viktigaste vid investeringsprocessen men likväl är årsredovisningen en komponent man tar hänsyn till. Detta gör att osäkerheten i riskkapitalbolagen beslutsprocess ökar med en oreviderad årsberättelse. Detta stämmer överens med respondenternas åsikt om att det skulle bli svårare för bolag som väljer att inte revidera att få tillgång till riskkapital. För ledningen är en nytta med revision att undvika bedrägerier av olika slag och använder revisorn som ett bollplank i ekonomiska frågor. I företag som väljer att inte revidera försvinner den här nyttan och risken för felaktigheter ökar. Styrelsen har det yttersta ansvaret för bokföringen och kan bli åtalade för brott i denna, detta går i linje med det ett par av respondenterna nämnde om att styrelsen skulle känna sig obekväma och bli svårare att tillsätta. Respondenternas oro över att risken för bokföringsbrott och latent skatteskulder skulle öka, för bolag som inte reviderar, kommer av det syfte revisionen fyller för samhället i intressentmodellen. Stat och kommun baserar skatter och andra avgifter på företagens redovisning, det är därför viktigt att informationen är tillförlitlig vilket uppnås av revisionen. Att bolagens kostnader skulle minska vid ett avskaffande av revisionsplikten går i linje med hur utvecklingen har sett ut i England. Där beräknas företagen spara in tusen pund i revisionskostnader varje år. Revisionen är även till nytta för samhället då den bland annat hjälper till att upptäcka och avhålla från ekonomisk brottslighet samt ser till

att företagen följer skattereglerna. Det är därför förståeligt att det finns en viss oro att skattefusk och bokföringsbrott skulle öka. I England gjorde regeringen en utredning innan den sista höjningen av gränsvärdena som bland annat tog upp den här frågan. Utredningen kunde dock ej påvisa att en ökning av dessa hade skett efter de senaste höjningarna.

5.2.4 Förändringar av handläggningen

Den övervägande delen av respondenterna tror inte att investeringsprocessen kommer att formaliseras ytterligare vid ett avskaffande då man i dagsläget går mycket på känsla. Ett par av respondenterna tror dock att det kommer att ställas högre krav på företagens ekonomifunktion och finansiella rapporter. Ett av riskkapitalbolagen tror att det kommer bli mer fokus på den formella delen som exempelvis kontrollera att den ekonomiska informationen är korrekt, vilket kommer att öka kostnaderna för investeringsprocessen. Två av respondenterna kommer även att lägga ner resurser på att kontrollera att bakåtliggande bokslut är korrekta för de företag som har en oreviderad ekonomisk historia. Ett annat riskkapitalbolag anser att de måste förbättra sin förmåga att bedöma företagarens karaktärsbild och kan tänka sig att de kommer att höja soliditetskravet för möjliga investeringsobjekt.

När det gäller riskkapitalbolagen och dess investeringsobjekt är informationen asymmetriskt fördelad på så sätt att företagen har tillgång till det material som riskkapitalbolagen skall grunda sina investeringsbeslut på. När osäkerheten på materialet ökar, ökar även agentkostnaderna då det krävs mer resurser för att kontrollera att informationen är korrekt. Vid ett avskaffande av revisionsplikten minskar endast tillförlitligheten på det formella materialet vilket gör det naturligt att öka fokus på just denna biten. En annan väg att gå är att istället fokusera mer på mjuka variabler när osäkerheten ökar i det formella materialet då det är den här biten som är central för riskkapitalbolagen vid beslutstagandet, vilket är vad en av respondenterna väljer att göra.

5.2.5 Alternativ till revisionsplikten

Ett alternativ till revisionsplikten, som ett par av respondenterna angav, var att företagen istället skulle kunna anlita någon form av extern oberoende redovisningskonsult för att sköta räkenskaperna. Det fanns även förslag på att denna skulle ha någon form av certifiering och på så sätt fungera som ett mellanting mellan en bokhållare och revisor. Två av respondenterna har svårt att se något alternativ till revisionsplikten som skulle kunna fylla samma funktion och menar bland annat att nya rutiner endast skulle skapa förvirring.

Som beskrivs i referensramen väljer många av de bolag som undantas av revisionsplikten i Tyskland att anlita en licensierad skatterådgivare som ger ett skriftligt utlåtande om omfattningen av bokföringskontrollen. Detta påminner om det förslag respondenterna hade som alternativ till revisionsplikten. Det viktiga är att det är en extern oberoende part som ser över företagets ekonomi. En extern redovisningsbyrå kommer att innebära ökade kostnader för ekonomifunktionen i bolagen, vilket går emot det främsta argumentet för slopandet av revisionsplikten, ett argument som använts både i England, Irland och nu även i Sverige av Thorell och Norberg.

5.2.6 Sammanställning av analysresultatet

	Riskkapital- bolag 1	Riskkapital- bolag 2	Riskkapital- bolag 3	Riskkapital- bolag 4
Inställning till avskaffandet av revisionsplikten	Negativ	Positiv	Negativ	Negativ
Revisionens betydelse vid handläggning av kreditärenden	Innebär en viss trygghet	Av mindre betydelse	Viktig	Hygienfaktor
Skulle det bli fler regler att följa för er i investeringsprocessen?	Nej	Nej	Ja	Ja
Skulle ni kräva mer info av företagen?	Nej	Ja	Ja	Ja
Skulle ni kräva mer säkerheter av företagen?	Nej	Nej	Nej	Ja
Skulle ett avskaffande påverka företagens möjligheter till riskkapital?	Ja	Nej	Ja	Ja
Skulle ni fortsätta att kräva revision?	Ja	Ja	Från fall till fall	Ja

Tabell 4: Egen bearbetning, *Sammanställning av analysresultatet*

6 Diskussion och slutsats

I detta avsnitt för vi en diskussion med egna reflektioner angående resultatet av analysen. Vi besvarar även vår frågeställning som presenterades i det inledande kapitlet. Avsnittet avslutas med förslag till vidare forskning.

Flertalet av bankerna använder den reviderade årsredovisningen som stöd vid kreditbedömningar men det är långt ifrån det enda de tittar på. Två av bankerna nämner till och med att den inte är nödvändig för att kunna göra en kreditbedömning av småföretagen. De banker som inte betonar årsredovisningen som beslutsavgörande har andra informationskällor att grunda besluten på. Det är enbart en av bankerna som skulle fortsätta att kräva revision av samtliga företag, de andra skulle antingen inte kräva det alls eller göra bedömningar från fall till fall. Det centrala verkar därför vara att banken har någon typ av tillförlitlig information att gå på, vilket inte behöver vara formell finansiell information. Det kan till exempel vara en nära personlig kontakt med ägaren, bra uppföljningssystem eller reella säkerheter. Att basera en kreditbedömning på en bra kontakt med företagets ägare tycker vi verkar lite riskabelt. Att banken har haft affärer med bolaget under en längre tid betyder inte att företagaren skulle vara mindre benägen att vilseleda dem. Om banken däremot kräver större säkerheter av företagen minskar chansen för att de skall förlora sina pengar vid en felsatsning, det vill säga om säkerheten verkligen finns. Vid större osäkerhet ökar betydelsen av revisionen på så sätt att banken har tätare kontakt med revisorn och kräver in mer finansiell information. Detta tycker vi är en naturlig åtgärd av banken som måste minimera risken att förlora sina pengar, större osäkerhet medför således större informationskrav.

Samtliga riskkapitalbolag anser inte att den reviderade årsredovisningen är beslutsavgörande vid ett investeringsbeslut men flertalet skulle ändå fortsätta att kräva revision vid ett avskaffande. Detta tror vi beror på att riskkapitalbolagen tar en stor risk vid investeringar och revisionsberättelsen minskar den risken något och tillför en viss trygghet till beslutsunderlaget. Riskkapitalbolagen gör en genomlysning av bolagen efter de har bestämt sig för att investera vilken genomförs i syfte att hitta felaktigheter och orsaker till att inte gå in i företaget. Här försäkrar revisionsberättelsen att företagets räkenskaper är i ordning och vi anser därför att revisionen inte är beslutsavgörande men dock en trygghetsfaktor. Samtliga riskkapitalbolag använder även en egen revisor vid en genomlysning trots att bolagen redan anlitar en. Detta ser vi som att bolagen inte har fullt förtroende för företagets revisor och en respondent nämnde även att en revisor som jobbat länge åt ett företag lätt kan bli färgad av detta. För att minska osäkerheten och öka objektiviteten anlitar de således en egen revisor som arbetar mot dem själva. Riskkapitalbolagen ser gärna att investeringsobjekten har reviderat sin ekonomiska historia, detta för att de är mer involverade i företaget och själva får ta smällen för latent skatteskulder och liknande. Detta kan lösas, som en av respondenterna nämnde, genom att avskrika sig ansvaret för latent skulder som uppkommit på grund av felaktigheter i redovisningen.

Anledningen till att så stor del av riskkapitalbolagen skulle fortsätta kräva revision jämfört med bankerna tror vi beror på att de tar en större risk när de investerar i företag. Bankerna minimerar sin risk vid kreditärenden genom att kräva vissa säkerheter av företagen, en säkerhet riskkapitalbolagen inte har.

Både banker och riskkapitalbolag ser revisorn som en ekonomisk rådgivare som kommer med tips och råd till företagen. Riskkapitalbolagen nämner även den kontrollerande funktionen

som revisorn fyller genom att se till att företagens redovisning håller sig inom lagens ramar. Detta kan bero på att de mindre företagen ofta är okunniga i ekonomifrågor och även anlitar revisionsbyråerna som redovisningskonsulter. Bankerna och riskkapitalbolagen kan på så sätt ha blandat ihop begreppen och ser istället att revisorn fyller flera funktioner. Alternativet är att revisorn även fungerar som en ekonomisk rådgivare i de mindre företagen vilket i så fall är förbjudet enligt lag och minskar tillförlitligheten på revisionsberättelsen betydligt. Vissa respondenter nämnde att de ibland får rätta revisorn år efter år vilket försämrar förtroendet för denna. Om intressenterna inte har förtroende för revisorn och denna inte kan upprätthålla ett oberoende faller hela syftet med revisionen.

Flertalet banker tror att det kommer bli svårare för bolag som inte reviderar att bli beviljade kredit hos bankerna. Detta tror vi beror på att bankerna anser att osäkerheten i deras beslut ökar vid avsaknad av revision, vilket gör det svårare för dem att bedöma företagens återbetalningsförmåga. För att minska osäkerheten anser vi att de istället kan använda annan tillförlitlig information som vissa banker redan gör. Alternativet är att de företag som har som avsikt att söka krediter hos banker fortsätter att revidera, vilket är fallet i England och Irland där flertalet banker kräver revision av företag som söker kredit. Riskkapitalbolagen gick på samma linje som bankerna och trodde att det skulle bli svårare för oreviderade bolag att få riskkapital. Detta beror främst på att kontrollen på bolagen skulle minska, det skulle t.ex. bli svårare att veta om tillgångarna i balansräkningen verkligen finns där. Vi tycker inte att detta stämmer överens med vilken betydelse de ger en reviderad årsberättelse i investeringsprocessen. Där anger de att revisionsberättelsen inte på något sätt är avgörande vid beslutfattandet så vi tycker det är lite underligt hur det kan försvara för företag att få riskkapital. Då företagen nästan uteslutande använder en egen revisor vid en genomlysning anser vi att riskkapitalbolagen den vägen får tillbaka den kontroll som en oreviderad årsberättelse medför. En annan konsekvens av ett avskaffande som riskkapitalbolagen kan se är att styrelsen skulle känna sig mer utsatt och på så sätt bli svårare att tillsätta med kompetenta styrelsemedlemmar. Detta kan vi till viss del hålla med om då styrelsen har det yttersta ansvaret för årsredovisningen och en revision minskar risken för att oegentligheter skall dyka upp i denna. Revisionen garanterar dock inte att det inte förekommer några felaktigheter och revisorn har inget direkt ansvar om något skulle gå honom förbi. Anledningen till att enbart riskkapitalbolagen såg den här konsekvensen kan bero på att de ofta sitter med i styrelsen i de bolag de investerar i, vilket innebär att de själva skulle kunna drabbas av det. Även kostnadsbesparingar för de mindre företagen sågs som en möjlig konsekvens av både banker och riskkapitalbolag. Samma utveckling kan man se i England där företagen minskat sina kostnader med tusen pund per år till följd av avskaffandet av revisionsplikten. Detta tror även vi kommer att bli en konsekvens i Sverige då de mindre företagen idag betalar mellan 10 – 15 000 om året i revisionsarvoden. För t.ex. vilande aktiebolag som inte har några ekonomiska händelser att redovisa kan vi klart se en kostnadsminskning. Andra företag kanske får lite högre kostnader för ekonomifunktionen istället vilket kan jämna ut kostnadsminskningen något. Ett av riskkapitalbolagen tror även att fler företag skulle bildas och att aktiebolagsformen skulle bli en populärare bolagsform. Vi har svårt att se hur handelsbolag och liknande skulle välja att bli aktiebolag enbart för att revisionen är frivillig. För att bilda ett aktiebolag krävs nämligen en lägsta kapitalinsats på 100 000 och dessutom har aktiebolag ett krångligt regelverk att följa även utan revision.

Bankerna tror att handläggningen skulle förändras vid ett avskaffande. Det skulle krävas mer av både företagen och bankerna själva vid kreditbedömningen. Bankerna skulle behöva göra fler och grundligare uppföljningar av företagen och arbeta efter fler regler och striktare regelverk. Samtidigt skulle de kräva mer av företagen som exempelvis högre ägarborgen, mer

eget kapital och mer information för att kunna göra en säker kreditbedömning. Eftersom osäkerheten på den finansiella informationen ökar är det förståeligt att bankerna vill ha in mer information att grunda sina beslut på. Om det blir svårare att bedöma företagets kreditvärdighet är det även naturligt att bankerna kräver mer säkerheter av företagen då risken att förlora insatt kapital ökar med osäkerheten i besluts materialet. Riskkapitalbolagen grundar inte sina investeringsbeslut på den reviderade årsberättelsen i samma utsträckning som bankerna och ser därför inte att investeringsprocessen kommer att förändras nämnvärt. De ser istället att det kommer att ställas högre krav på företagets ekonomifunktion och de finansiella rapporterna. Eftersom riskkapitalbolagen fortfarande vill ha tillförlitligt ekonomiskt material från företagen är det inte konstigt att de skulle höja kraven på informationen om den var oreviderad. Att deras kostnader skulle öka till följd av att det skulle krävas mer resurser att kontrollera den ekonomiska informationen ser vi också som en naturlig konsekvens. Som ett alternativ till revisionsplikten kan bankerna och riskkapitalbolagen se att man istället kräver att bolagen anlitar en extern redovisningskonsult eller att någon med en formell ekonomiutbildning sköter företagets ekonomi. Vi tycker att detta hade tillfört en viss trygghet till det ekonomiska materialet men objektiviteten blir inte densamma som om en oberoende revisor hade kontrollerat materialet. En revisor skall ju även se över förvaltningsberättelsen och göra en bedömning av hur företaget har skötts vilket man inte kommer åt genom att anlita en redovisningskonsult.

Om man ser på utvecklingen i England kräver de flesta kreditgivare revision av företagen, vilket går i linje med våra respondenters åsikt. Skillnaden är att revisionen skulle bli frivillig vid ett avskaffande och endast de bolag som vill ha extern finansiering skulle behöva revidera. Vilande bolag och bolag som klarar sig på eget kapital skulle således spara in revisionskostnader.

6.1 Slutsats

6.1.1 Hur viktig är revisionen vid kreditbedömningsärenden för banker?

Bankerna använder årsredovisningen som ett underlag i kreditbedömningsprocessen. Att den är reviderad stärker tillförlitligheten i materialet och fungerar som en extra säkerhet. Hälften av bankerna ser allvarligt på anmärkningar i revisionsberättelsen och de kan till och med vara avgörande vid en kreditbedömning. Ett par av bankerna nämnde dock att den reviderade årsberättelsen inte var den viktigaste komponenten för att bedöma kreditvärdighet eftersom de ansåg att de fick lika viktig information från andra källor. Vi drar därför slutsatsen att beroende på hur bankernas kreditbedömningsprocess går till har revisionen olika betydelse. Det verkar som banker med en mindre formaliserad process sätter mindre värde på revisionen, de fokuserar istället på bra uppföljningar av bolagen och en nära relation till företagaren själv. Vi tycker att revisionen spelar en viktig roll vid kreditbedömningar, den säkerställer till viss del att den finansiella informationen från företagen är rätt och riktig. Sen måste bankerna naturligtvis komplettera med bland annat kreditupplysningar, affärsplaner och bedöma företagarens kompetens. Men att enbart fatta ett kreditbeslut på de senare variablerna tycker vi verkar vara förknippat med en viss risk.

6.1.2 Hur viktig är revisionen när riskkapitalbolag förvärvar företag?

Den reviderade årsberättelsen spelar inte en avgörande roll i investeringsprocessen hos riskkapitalbolag vid förvärv av företag, den ses mer som ett komplement och tillför en viss trygghet i att företagets räkenskaper är i ordning. Beroende på anmärkningarnas karaktär i revisionsberättelsen tar man de mer eller mindre allvarligt, det har dock aldrig förekommit att

anmärkningar har varit avgörande vid ett investeringsbeslut. Slutsatsen blir således att revisionen minskar risken något för riskkapitalbolagen vid ett företagsförvärf men att den inte på något sätt är avgörande i investeringsprocessen. Vi tycker att revisionen är något överflödigt för riskkapitalbolagen, dels för den inte är beslutsavgörande, dels för att riskkapitalbolagen själva alltid går in med en egen revisor i företag de skall förvärva.

6.1.3 Hur kommer ett eventuellt avskaffande av revisionsplikten i Sverige påverka handläggningen av låneärenden för bankerna

Bankerna skulle förändra sin handläggning vid ett avskaffande av revisionsplikten genom att införa ett mer omfattande regelverk att arbeta efter och göra tätare uppföljningar av företagen. De skulle samtidigt kräva en större insats från företagen. Bankerna nämnde att de skulle fodra följande från företagen:

- Högre ägarborgen
- Direktpantsättning av investeringsobjekt eller fakturakrediter
- Lämna ut mer information
- Större kapitalsatsning av ägarna själva
- Högre krav på företagets ekonomifunktion
- Realpanter i form av fastigheter och liknande

En förändring av handläggningen vid ett avskaffande tycker vi är en nödvändig åtgärd. I och med att bankerna tar en högre risk behöver de också större säkerheter. Det är viktigt att minimera osäkerheten vid bedömningen, därför krävs också mer rutiner och ramar att arbeta efter så att man inte låter sig luras av en karismatisk entreprenör. Mer information och uppföljningar av företagen i form av kvartalsrapporter och liknande hjälper banken att se företagets status, samtidigt minskar informationens tillförlitlighet om den aldrig revideras vilket gör den mindre användbar. Därför är det även viktigt att bankerna kräver mer säkerheter av företagen för att inte förlora sitt insatta kapital.

6.1.4 Hur kommer ett eventuellt avskaffande av revisionsplikten i Sverige påverka investeringsprocessen hos riskkapitalbolag vid förvärf av företag?

Riskkapitalbolagen skulle inte utöka investeringsprocessen med fler regler och liknande vid ett avskaffande av revisionsplikten. De tror dock att det skulle krävas en grundligare genomgång av företagets ekonomi och en noggrannare bedömning av entreprenören, vilket skulle fodra en större insats av riskkapitalbolagen själva. Även företagen skulle få högre krav på sig i form av:

- Högre krav på företagets ekonomifunktion
- Högre krav på företagets finansiella rapporter
- Högre soliditetskrav

Eftersom riskkapitalbolagen redan har en omfattande investeringsprocess blir det svårt att strama upp den ytterligare vid ett avskaffande. Då de redan idag går mycket på känsla, affärsidé och vem entreprenören är anser vi inte att en större förändring av handläggningen krävs. Riskkapitalbolagen går alltid själva in med revisorer och jurister och gör en grundlig genomlysning av företaget vilka borde upptäcka felaktigheter och tomma balansräkningar om så skulle vara fallet.

6.1.5 Vilken inställning har banker och riskkapitalbolag till avskaffandet av revisionsplikten?

Överlag har både banker och riskkapitalbolag en negativ inställning till avskaffandet av revisionsplikten, riskkapitalbolagen verkar dock något mer skeptiska till förslaget. Beroende på investeringens storlek skulle samtliga riskkapitalbolag fortsätta att kräva revision av sina investeringsobjekt. Av bankerna däremot var det enbart en som skulle ha det som fortsatt krav, resten skulle antingen inte kräva det alls eller göra bedömningar från fall till fall.

6.1.6 Kommer ett avskaffande av revisionsplikten påverka småföretagens möjlighet till externfinansiering?

Tre av fyra riskkapitalbolag trodde att det skulle bli svårare för småföretagen att få möjlighet till riskkapital vid ett avskaffande av revisionsplikten. Dels för att det skulle vara svårare för oreviderade bolag att uppnå dagens krav på investeringsobjekt, dels för att investeringsrisken skulle öka för riskkapitalbolagen. Vi anser att detta är något motsägelsefullt om man ser till vad de skulle förändra i investeringsprocessen. Att det skulle försvåra skulle i så fall vara en konsekvens av att agentkostnaderna ökar något för riskkapitalbolagen då den finansiella informationen kräver en grundligare genomgång.

Även bankerna trodde att ett avskaffande av revisionsplikten skulle försvåra för de mindre bolagen att få kredit, endast en av bankerna var av avvikande åsikt. Som orsak angav bankerna att det troligtvis skulle krävas revision vid kreditärenden även vid ett avskaffande, vilket skulle betyda att de företag som väljer att inte revidera inte skulle bli beviljade lån. De förändringar bankerna skulle genomföra av handläggningen skulle kräva en hel del mer av företagen jämfört med hur det ser ut idag. Alla småföretagare har inte möjlighet att öka det egna kapitalet eller ställa up med reella panter, vi ser därför att ett avskaffande skulle försvåra för de mindre bolagen vid kreditärenden.

6.1.7 Förslag till vidare forskning

Vi tycker att det skulle vara intressant att se om bankernas handläggning av kreditärenden samt riskkapitalbolagens investeringsprocess har förändrats i de länder som har avskaffat revisionsplikten, och även om det har försvårat för de mindre bolagen att få möjlighet till externfinansiering.

7 Källförteckning

- Bell J. (1995). *Introduktion till forskningsmetodik*. Andra upplagan. Lund: Studentlitteratur
- Broomé P. & Elmér L. & Nylén B. (1995) *Kreditgivning till företag*, Lund: Studentlitteratur
- Buisman J. (2000). *Svenska företag kan concernredovisa enligt IAS*. Balans, Nr: 1
- Collis J. (2003) *Directors' Views on Exemption from the Statutory Audit*, DTI in Association with Kingston University
- Comments from ACCA (2005) *Audit Exemption, Raising the Thresholds*
- Cowling M. & Weshead P. (1996) *Bank lending decisions and small firms: does size matter?* International Journal of Entrepreneurial Behaviour and Research, Vol 2, Nr 2
- Craig J., Carmichael D. & Guy D. (2000) *Are International Auditing Standards to Replace U.S GAAS?* The CPA Journal, June issue
- Dahlgren B. (2003) *VD-Boken, Handbok för VD, styrelse och revisorer*, Falun: ScandBook AB
- Deakins D. & Hussain G. (1994) *Risk Assessment with Asymmetric Information*,
- Department of Trade and Industry UK, a consultative document. (1999) *Audit Requirement for Smaller Companies* Diamant A. (2004) *Revisors Oberoende*. Uppsala: Iustus förlag
- Edwards J. (2000) *The History of Accounting*. London: Routledge
- Ejvegård R. (1996) *Vetenskaplig metod* Lund: Studentlitteratur
- FAR, Promemoria *Analysmodellen för prövning av revisorers opartiskhet och självständighet*
- FAR, Promemoria *Några frågor om revision (Ju2003/3072/L1)*
- FAR, samlingsvolym Del 1. (2005) *Aktiebolagslagen*, FAR förlag
- FAR:s revisionsbok (2002) Stockholm: FAR förlag
- Föreningen Svenskt Näringsliv. (2005), *Begäran om översyn om revisionsplikten*
- Gustavsson H. (2004) *Revisionsstandard i Sverige*. Deloitte
- Halling P. (2005). *Sällan revision av små företag i EU-länderna*, Balans Nr 3
- Halvorsen K. (1996) *Samhällsvetenskaplig metod*, Lund: Studentlitteratur
- Hamberg M. (2001) *Strategic Financial Decisions*

- Hoogendoorn M. (1996) *Accounting and taxation in Europe- a comparative overview*, *European Accounting Review*, Vol.5, Supplement International Journal of Bank Marketing, Vol. 12 No. 1
- Häckner E. (1985). *Strategiutveckling i medelstora företag*. Doktorsavhandling, Göteborgs Universitet.
- Johannessen A. & Tufte P. (2003). *Samhällsvetenskaplig metod*, Stockholm:Liber
- Greely J. (2005), *Respond to Small Business Forum (SBF)*, The Institute of Chartered Accountants in Ireland (ICAI)
- Justitiedepartementet, Promemoria *Förenklade redovisningsregler mm* (november 2004)
- Lekvall P. & Wahlbin C. (1993) *Information för marknadsföringsbeslut*. Andra upplagan. Göteborg: IHM Läromedel AB.
- Levander L. (2004-12-16) *De små får betala för de storas skandaler*, Dagens Nyheter
- Neuberger D. (2004) *What's Common to Relationship Banking and Relationship Investing? Reflections within the Contractual Theory of the Firm*, University of Rostock,
- Nobes C. & Parker R. (2002) *Comparative International Accounting*, London:Prentice Hall
- Pierce D. (2005) *International Standards on Auditing (an update)*, Accountancy Ireland, Vol. 37, nr. 3
- Smith D. (2000) *Redovisningens språk*. Andra upplagan. Lund: Studentlitteratur
- Ström P. (2005). *En onödig börda på de små företagen*, DN,
- Svensson B. (2003) *Redovisningsinformation för bedömning av små och medelstora företags kreditvärdighet*, Doktorsavhandling, Uppsala Universitet, No.103
- Svensson K. & Ulvenblad P. (1994) *Bankmäns hantering av krediter till småföretag*, Licentiatuppsats, Halmstad/Lunds Universitet
- Thorell P. & Norberg C. (2005) *Går det att försvara revisionsplikten?* Balans Nr 3
- Thorell P. & Norberg C. (2005) *Revisionsplikten i små aktieföretag*. Svenskt Näringsliv
- Thuren T. (1997) *Källkritik*. Stockholm: Liber AB.
- Vad är revision?* (2001) Stockholm: FAR förlag
- Walton P., Haller A. & Raffourmer B. (1998) *International Accounting*. London: International Thompson Business Press.

Wiedersheim-Paul F. & Eriksson L. (1999) *Att utreda, forska och rapportera*. Sjätte upplagan. Malmö: Liber ekonomi.

Elektroniska källor

Audit Exemption: A Cost Saving for Small Companies (2005-04-01)

[http://www.accountancyireland.ie/dsp_articles.cfm/goto/1052/page/Audit Exemption : A Cost Saving for Small Companies.htm](http://www.accountancyireland.ie/dsp_articles.cfm/goto/1052/page/Audit%20Exemption%20-%20A%20Cost%20Saving%20for%20Small%20Companies.htm)

Final Regulatory Impact Assessment on the Audit Exemption Threshold, DTI (2004)

<http://www.dti.gov.uk/access/ria/pdf/ria-audit-threshold.pdf>

Heaphy S. (2005) *CPA calls for review of audit exemption thresholds*

http://www.accountingnet.ie/content/publish/article_1002.shtml

New SME Thresholds - Are You Still Required to Provide Audited Accounts?

<http://www.bizhelp24.com/news/feb04/audited-accounts.htm>

Nyheter och pågående projekt

<http://www.bfn.se>

Raising the thresholds, The Society of Professional Accountants (2003)

<http://www.spa.org.uk/documents/Report%20Audit%20Threshold%202003.pdf>

Raising the threshold, summary of responses, DTI (2003)

<http://www.dti.gov.uk/cld/thresholdsummaryofresponses.pdf>

Slopa revisionsplikten, men inte revisorn

www.di.se/Index/Nyheter/2005/04/16/140430.htm

Vad är egentligen riskkapital?

<http://www.expowera.com/mentor/ekonomi/finansiering.htm>

Vad är revision

www.hallen-samuelsson.se/sida.asp?sida=6

Varför investerar inte det svenska riskkapitalet i förnyelsebar och klimateffektiv energiteknik?

<http://www.dealflower.com/nutek.pdf>

Bilaga 1

Huvudfrågor för djupintervjuer med banker och riskkapitalbolag

Banker

- Vilken är inställningen till avskaffandet av revisionsplikten?
- Vilken är nytta av revisionsplikten vid handläggning av kreditärenden för mindre företag?
- Vilken nytta fyller revisionen i de mindre företagen?
- Vilka konsekvenser kommer ett avskaffande att få?
- Finns det några alternativ till revisionsplikten?
- Kommer ni att fortsätta kräva revision?

Riskkapitalbolag

- Vilken är inställningen till avskaffandet av revisionsplikten?
- Vilken är nytta med revisionen i investeringsprocessen vid förvärv av mindre företag?
- Vilken nytta fyller revisionen i de mindre företagen?
- Vilka konsekvenser kommer ett avskaffande att få?
- Finns det några alternativ till revisionsplikten?
- Kommer ni att fortsätta kräva revision?